

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 276-1915)

Originalt emne

Begravelsesvæsen

Begravelsesvæsen/Begravelsesvæsen i Almindelighed

Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter

Skatter og Afgifter

Skatter og Afgifter/Formue- og Lejlighedsskat

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 10. februar 1916](#)
- 2) [Byrådsmødet den 17. februar 1916](#)
- 3) [Byrådsmødet den 7. marts 1916](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 10. februar 1916 - side 3

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 276-1915)

Forslag til Overslag over

Aarhus Købstadkommunes Indtægter og Udgifter i Aaret 1916-17.

Formanden forelagde Forslaget, idet han udtalte, at Overslaget balancerede med 7844632 Kr. 81 Øre imod Budgettet for indeværende Aar med 6825894 Kr. 57 Øre. Naar Versurposterne, som særlig fremgik af Udgiftskontoerne XVII, XVIII og XXI, ca. 4 Millioner blev fradraget, blev der til Rest ca. 3800000 Kr., som altsaa udgjorde den omtrentlige Sum af Kommunens løbende Indtægter og Udgifter. Af den paa Forslagets Side 146 og 147

opførte Sammenstilling af Hovedsummerne paa indeværende Aars Budget og det nu forelagte Budget vilde det ses, at Udgifterne var steget med ca. 1018700 Kr., hvoraf dog ca. 805700 Kr. var Versurposter, saaledes at den egentlige Stigning kun blev ca. 213000 Kr. De største Udgiftsstigninger fandtes paa Konto I, Byens Bestyrelse i Almindelighed, ca. 21000, hvilken Stigning navnlig skyldtes, at der var opført 25000 Kr. til Dækning af Udgifter ved Valg, idet der jo maatte regnes med baade kommunale og politiske Valg; Konto II, Fattigvæsenet, ca. 38700 Kr., paa hvilken Konto Udgiften desværre var i stadig Stigning; Konto IV, Alderdomsunderstøttelsen, 36200 Kr., hvor Stigningen ligesom paa Fattigvæsenets Konto for en Del beroede paa de noget højere Priser paa Livsformødenhederne; Konto VI, Rets- og Politivæsenet, ca. 20000 Kr., hvad til Dels skyldtes Politimesterens Forslag om Ansættelse af 10 ny Politibetjente; Konto VII, Medicinalvæsenet, ca. 44000 Kr; Konto XI, Den offentlige Renlighed, ca. 14000 Kr., idet der blev foreslaaet Anskaffelse af 14 ny Vogne til Dagrenovationen; Konto XII, Brandvæsenet, ca. 31000 Kr., hvor der skulde foretages betydelige Anskaffelser, som dog forhaabentlig vilde bevirke Nedgang i den aarlige Driftsudgift. Paa den anden Side var der en betydelig Mindreudgift paa Konto III, Tilskud til Kommunens Hjælpekasse, nemlig 62500 Kr. hvilket skrev sig fra, at en betydelig Del af Kommunens Tilskud ventedes dækket gennem Tillægsskatten i Henhold til Loven af 22. December 1915, nemlig ca. 73000 Kr., altsaa ved en Ligning som maatte finde Sted efter Regnskabsaarets Udgang den 31. Marts 1917. Paa Indtægtssiden fandtes der afset fra Versurposterne en betydelig Stigning paa Konto III, Indtægter af Kommunens Ejendomme, nemlig ca. 66000 Kr., hvilken Stigning beroede paa Stigning i Belysningsvæsenets, Vandværkets og Godset Marselisborgs Indtægter, og endvidere vilde man paa Konto VIII som Følge af Dyrtidsloven faa et yderligere Statstilskud paa ca. 20000 Kr. Endelig var Konto XI, Paalignede Skatter, steget med 124605 Kr. 09 Øre, hvoraf 111105 Kr. 09 Øre skrev sig fra det Beløb, der i 1916-17 skulde lignedes som Formue- og Lejlighedsskat mere end for indeværende Regnskabsaar. Til dette Beløb, vilde der muligvis være at lægge et Beløb til at imødegaa den forøgede Udgift, som Revisionen af Lønregulativet kunde antages at medføre. Det Beløb, der yderlig skulde lignedes paa Formue- og Lejlighed, var forholdsvis lille, og det var at haabe, at Skatteindtægten vilde vise sig at være steget i tilsvarende Grad, saaledes at der ikke skulde ske nogen Forhøjelse af Skatteprocenten. Maaske vilde de ekstraordinære Forhold endog have bragt Skatteindtægten saa højt i Vejret, at Skatteprocenten vilde kunne gaa noget ned. Grunden til, at det Beløb, der skulde lignedes som Formue- og Lejlighedsskat, var

saa lille, som det var, var, at Budgetudvalget havde foreslaaet, at Loven om kommunale Foranstaltninger i Anledning af Dyrtiden og om Dækning af overordentlige kommunale Udgifter blev bragt til Anvendelse ikke blot som Byraadet tidligere havde vedtaget med Hensyn til de i Loven omtalte Foranstaltninger til at modvirke Dyrtiden, men ogsaa med Hensyn til de Midler, Loven giver til at dække Udgifterne ved disse Foranstaltninger særlig den i §§ 7 og 8 ommeldte Tillægsskat. Taleren gennemgik her den under Dagsordenens Punkt 3 aftrykte Indstilling om Opkrævning af Tillægsskat samt den af Kommunebogholderen ligeledes under Dagsordenens Punkt 3 aftrykte Beregning. - Som tidligere meddelt havde Krigsforholdene medført, at der for Aaret 1914-15 var forbrugt ca. 84000 Kr. af Kassebeholdningen, og i indeværende Aar vilde denne efter de foreliggende Oplysninger blive nedbragt med ca. 219000 Kr., altsaa i alt med lidt over 300000 Kr., men naar Dyrtidsloven blev bragt i Anvendelse, vilde Underskudet for indeværende Aar, altsaa de ca. 219000 Kr., dækkes, nemlig dels ved det Beløb, som skulde udskrives som Tillægsskat, og dels ved den forøgede Indtægt i Henhold til Dyrtidslovens §§ 11 og 13. Det var naturligvis glædeligt, at Underskudet kunde blive dækket ved Tillægsskatten, men Kommunens Stilling var dog saa alvorlig, at der fremdeles maatte udvises stor Forsigtighed og i hvert Fald ikke Flotheder som den, man havde udvist ved den ny Bebyggelse ud mod Bispetervet og Udvidelsen af Gaden mellem Domkirken og denne Bebyggelse. - Der var iøvrigt kun et enkelt Punkt paa Budgettet, som gav Anledning til nærmere Omtale. Som allerede bemærket foreslog Politimesteren en Forøgelse af Politistyrken med 10 Politibetjente. Politimesterens Motivering var, at den patrouillerende Styrke i Aarenes Løb atter og atter var blevet formindsket, fordi Fremkomsten af de mange ny Love, der paakrævede Politiets Arbejde, havde medført, at flere og flere af Betjentene blev benyttet til civil Tjeneste, og at der som Følge heraf dels fra Havnen og dels fra store Bydele, havde lydt stadige og berettigede Krav paa mere Politi. Da Politimesteren havde motiveret Forøgelsen ved blandt andet at henvise til Havnens Trang til mere Politi, var Sagen blevet forelagt for Havneudvalget, som allerede i længere Tid havde haft under Overvejelse, hvad der burde gøres for at skaffe Havnen et mere virksomt Polititilsyn end det nuværende, og da navnlig om man ikke burde gaa til at oprette et selvstændigt Havnepoliti saaledes som ved flere andre Havne, f. Eks. Aalborg og Esbjerg. Havneudvalget havde da atter taget Spørgsmaalet op til Behandling, men var kommet til det Resultat, at det vilde være uforholdsmæssig dyrt og vistnok ogsaa i andre Henseender mindre praktisk at oprette et selvstændigt Havnepoliti. Paa den anden Side havde Politimesteren lovet Havneudvalget,

at naar Politiet blev forøget som foreslaaet med 10 Betjente, skulde Politisynet paa Havneterrænet blive væsentlig forbedret, saaledes at Havnen i det væsentlige vilde opnaa det samme som ved et selvstændigt Havnepoliti. Havneudvalget havde da sluttet sig til Politimesterens Forslag og var rede til under Forudsætning af, at Forslaget blev vedtaget i Byraadet, at yde et passende forøget Tilskud, hvorom der maaske kunde blive stillet Ændringsforslag til 2. Behandling.

Simonsen kunde med Hensyn til Dyrtidslovens Anvendelse anbefale Budgetudvalgets enstemmige Indstilling. Ved den aarlige Budgetbehandling fristedes man til at se tilbage i Tiden, hvad Taleren ogsaa denne Gang vilde gøre. I Aarene fra 1909 til 1913 blev der opsparet ca. 300000 Kr., som indgik i Kassebeholdningen, og selv om det sidste Budget, det forrige Byraad havde vedtaget, nemlig Budgettet for 1913-14, ikke havde givet Overskud, saa havde det dog holdt. I det nuværende Byraads Tid havde Sagen stillet sig noget anderledes. Det første Budget, som det nuværende Byraad havde lagt, altsaa Budgettet for 1914-15, var saa knebent lagt, at det svigtede, saaledes at der medgik over 80000 Kr. af den knappe Kassebeholdning, og Budgettet for indeværende Aar vilde give et endnu større Underskud, antagelig over 200000 Kr., som ligeledes maatte tages af Kassebeholdningen. Dog skulde det erkendes, at dette sidste Budget var paavirket af Krigssituationen, der havde paaført Kommunen uforudsete Udgifter. For det offentlige Slagtehus havde Krigssituationen foraarsaget betydelige Tab, for indeværende Aar ca. 30000 Kr. Regeringens Overenskomst med Andelsslagterierne, hvorefter der ikke maatte slagtes Svin til Eksport uden ved Andelsslagterierne, havde bevirket, at der saa godt som ikke var blevet slagtet Svin i Aarhus, siden Overenskomsten traadte i Kraft. Hudeudførselsforbudet havde ligeledes givet det offentlige Slagtehus Tab, idet Slagtingen var ophørt, for at Kreaturerne selv kunde bære Huderne ud af Landet. Der var nu nogen Bedring at spore, saaledes at det budgetterede Underskud forhaabentlig vilde forandre sig noget. Det paa Kommunens Budget for indeværende Aar forventede Underskud paa ca. 200000 Kr. vilde nu blive oprettet ved Dyrtidsloven. Tænkte man de 8½ Kr. pr. Indbygger anvendt, vilde det for de 2 Finansaar blive 525000 Kr. Situationen kunde da forme sig saaledes, at man vilde komme til at mangle Midler til Dyrtidshjælp hjælp for den Tid, Loven skulde gælde, og det kunde da blive nødvendigt at bruge de 1½ Kr. pr. Indbygger, som Loven gav Anvisning paa. Trods de knappe Budgetter havde det vist sig, at Skatteprocenten ikke kunde komme ned, skønt Skatteindtægtsforøgelsen havde været ret stor. Dette var et Bevis paa, at der var visse Krav, som man maatte bøje sig for, og at man

med den nuværende Skattelovgivning ikke kunde skabe Skatteprocenten efter Ønske. Der havde været Modstand mod at optage Laanet hos den kommunale Laanekasse, saaledes at dette kun var blevet paa 1 Million Kr., uagtet man havde kunnet faa

2 Million Kr. At Laanet var ganske nødvendigt, viste sig allerede nu derved, at der kun var 662761 Kr. tilbage af det, idet Resten var gledet ud i Driftskapitalen. Dersom man ikke havde faaet Laanet, skulde man altsaa nu have laant over 300000 Kr. i de herværende Banker til en højere Rente, end Laanekassen fik. Det vilde derfor have betalt sig at tage de 2 Millioner, man kunde have faaet. Med Udgangen af 1916-17 vilde Kommunen efter Beregningen ikke have mere kontant Kapital i Kassen, idet hele Kapitalen vilde være forsvundet til ny Arbejder og forskudsvis anvendt til Driftskapital. Et Aars Tid kunde man maaske køre paa Kredit i Bankerne, men hvis man saa ikke kunde faa et større fast Laan, vilde Kommunen maaske komme til at bekendtgøre, at den ikke betalte Regninger før 3 Maaneder efter Forfaldsdagen. Den Kapital, der altid var flydende ude som Driftskapital, eller som var forskudsvis anvendt, var nu vokset op til omtrent 2 1/4 Million Kr. Det var Penge, man ejede, men aldrig saa noget til. I dette Beløb var indbefattet den kontante Del af Pensionsfonden, Fonden for Landevejsgaderne, vejsgaderne, Boulevardfonden og Marselisborgfonden og saa endda 350000 Kr. af de sidst laante Penge. Saaledes var Forholdet, men det vilde have været endda værre, hvis Kommunen ikke opkrævede Statsskatterne og først indbetalte Beløbene længe efter, at de var opkrævede. Ganske vist var en stor Del af Forskudene ogsaa udlagt for Staten, men da mere end det Beløb af det sidste Laan, der ikke var gaaet med til Driftskapital, vilde blive brugt til nye Arbejder i det kommende Aar, kunde det godt komme til at skorte paa rede Penge for Kommunen, saaledes at det maaske vilde blive nødvendigt at lade en Del af de 300000 Kr., som man vilde faa for Fodfolkskasernen, gaa over i Driftskapitalen. Endelig skulde der jo udredes 50000 Kr. i Tilskud til Andelshuset, og der lød ogsaa Røster om et større kommunalt Tilskud til en anden Forandring i Byens Fysiognomi. - Budgetforslaget var et Flertalsforslag, hvori Mindretallets Mening ikke gav sig Udtryk. Der havde ikke været mange Stridspunkter, og Udvalgsbehandlingen havde været meget kort. Formanden havde bestræbt sig for at mægle og ikke uden Held. Alligevel var der Uenighed om enkelte Poster. Udvalgets Mindretal ansaa det saaledes for urigtigt, at der var opført Udgift til 10 ny Politibetjente, idet Udvalget ikke havde taget Stilling til denne Sag, men henvist den til Forhandling med Havneudvalget. Det kunde nemlig faa Betydning ved Afstemningen, om denne Udgift stod opført eller eventuelt skulde indsættes. Forhaabentlig vilde Formanden derfor gaa ud fra, at

Posten ikke var opført. For sit Vedkommende kunde Taleren maaske stemme for at ansætte de 10 ny Betjente, hvis Betjentene kunde faa flere Fridage. De havde nu kun 3 Fridage om Maaneden og saaledes, at Fridagen undertiden faldt efter en Vaagenat, hvorved den jo ikke blev saa meget værd. Desuden bestod en Fridag kun af 24 sammenhængende Timer, skønt den burde bestaa af 36. Kravet om 4 Fridage om Maaneden var højst rimeligt, og vilde blive ved at være aabent. Hvis man ikke fik det ordnet nu, vilde der komme Krav om endnu flere Betjente, naar der blev rørt ved det igen. Et andet Stridsspørgsmaal vedrørte Skolevæsenet, som forlangte 65000 Kr. til forskellige Arbejder. Af dette Beløb havde Budgetudvalgets Flertal sat 43000 Kr., som skulde anvendes til Reparation af et Varmeværk og Indlæg af elektrisk Lys, over paa Laan, hvilket Mindretallet ikke kunde tiltræde, fordi det mente, at de 65000 Kr. alle burde tages paa det almindelige Budget. Endvidere var Flertallet gaaet med til at opføre 11500 Kr. til 14 nye Dagrenovationsvogne. Denne Anskaffelse kunde Mindretallet ikke gaa med til, fordi det ansaa disse Vogne for ubrugelige, naar man fik en Forbrændingsanstalt. Der havde i hvert af de senere Aar været opført 1000 Kr. til Forarbejder for Forbrændingsanstalten, og samme Beløb var ogsaa opført i Aar. Forhaabentlig var Forarbejderne snart tilendebragt, saaledes at man i Løbet af et Par Aar kunde faa denne Anstalt. Men naar man naaede saa vidt, vilde de Vogne, man nu tænkte paa at anskaffe, være ubrugelige, da Forbrændingsanstalten vilde fordre Vogne af en helt anden Konstruktion. Mindretallet mente derfor, at de 11500 Kr. burde spares. Man trængte mere til en Forbedring af Natrenovationen. Til ny Brolægningsarbejder var der opført 55000 Kr. mod 82000 Kr. i Fjor. Af dette sidste Beløb skulde dog 37000 Kr. udredes af Grundejerne. Der blev saaledes et noget mindre Beløb til Arbejder i det kommende Aar, skønt mange Gader trængte haardt til Ombrolægning. Brolægningsudvalget mente dog at kunne beskæftige alle dets faste Folk for den opførte Sum. Der fandtes paa Budgettet en Post paa 5000 Kr. til Udgifter i Anledning af Afsoning af Mulkter. Det var ganske meningsløst, at Kommunen skulde betale saadanne Udgifter, selv om det var i Henhold til bestaaende Lov. Naar alle Mulkter gik i Politikassen, var det rimeligt, at den affholdt disse Udgifter. Det var blevet meddelt Taleren, at Asylet "Bethania" paa Trøjborgvej var nedlagt, saa det til det opførte Tilskud paa 300 Kr. kunde altsaa stryges. Af det foreliggende Budget kunde man ikke danne sig nogen egentlig Mening om Resultatet for det kommende Aar, idet Udgiften i Anledning af Lønreformen manglede. Ændringer kunde altsaa tænkes, men de sagkyndige mente jo, at Skatteindtægten vilde stige stærkt, saa man behøvede formentlig ikke at være altfor

ængstelig ved Lægningen af Budgettet. I hvert Fald vilde det næppe være heldigt at føre mere over paa Laan end nødvendigt, navnlig da ikke Reparationer eller Forandringer i uproduktive Bygninger som Skoler. Der vilde jo blive god Brug for Penge til Driftskapitalen. En bedre og heldigere Skatteordning, særlig en bedre mellemkommunal Beskatning var ganske nødvendig, og forhaabentlig vilde den ny Rigsdag, som vilde blive sammensat paa Grundlag af almindelig Valgret, give Købstæderne den. Hvornaar denne ny Rigsdag kom, raadede man jo ikke for, men den vilde jo komme og forhaabentlig blive lydhor for den Slags Retfærdighedskrav.

Formanden bemærkede, at det ikke var ganske rigtigt, at Budgettet for 1914-15 havde været lagt saa knebent, at Kassebeholdningen var svundet ca. 84000 Kr. Dette Underskud skyldtes jo nemlig i særlig Grad, at Krigen i 7 Maaneder af det nævnte Aar havde bevirket en stærk Forøgelse af Kommunens Udgifter. Derimod var det rigtigt, at Budgetudvalget ikke havde haft Lejlighed til at tage Stilling til Forslaget om de 10 ny Betjente, men Taleren havde faaet den Overbevisning, at i hvert Fald Udvalgets Flertal var enig i, at den ommeldte Post blev opført, hvis Havneudvalget vilde gaa med til Ordningen, og det var derfor fuldt forsvarligt at opføre Posten paa Budgettet. Da der ikke var Tale om Separation, men om Anskaffelse af et Varmeværk, var det fuldstændig korrekt at afholde Udgiften af Laan.

Mikael Johansen udtalte, at der ingen Strid havde været i Budgetudvalget, fordi de forskellige Udvalg havde gjort deres Indstillinger til Budgetudvalget med den alvorlige Situation for Øje. Naar Udgiften desuagtet var steget, skyldtes det i første Række Krigssituationen, men naturligvis ogsaa Stigningen paa Fattigvæsenets, Alderdomsunderstøttelsens, Rets- og Politivæsenets og Medicinalvæsenets Budgetter. Til Medicinalvæsenet blev der nu her i Aarhus ydet procentvis mere end i nogen anden By, og næste Aar vilde Udgiften paa dette Omraade jo blive endnu større. Der var ingen Grund til at se saa mørkt paa det nuværende Styre i Sammenligning med det tidligere, og det var vanskeligt at sammenligne de sidste Budgetter med de tidligere, fordi Krigen de sidste Aar havde øvet saa stor Indflydelse. Det skulde indrømmes, at alle Udvalg havde været med til at spare det mest mulige. Skønt jo ingen vidste, hvorledes Tiden vilde blive, var der dog næppe Anledning til at se saa mørkt paa Stillingen, som Hr. Simonsen havde gjort. Det syntes, som om Byens Anlæg blev noget forsømt. Ved Pinse var Anlægget ved Indgangen til Marselisborg Skov saaledes meget snavset. Naar man ofrede saa meget paa Anlægene, som man gjorde, burde de i hvert Fald holdes rene. Taleren vilde derfor henstille til Forskønnelsesudvalget at tage sig noget mere af Renligheden i Byens Anlæg. Det var

meget rigtigt, at det havde skadet det offentlige Slagtehus meget, at Svin til Eksport kun maatte slagtes paa Andelsslagterierne. Disse betalte endda ingen Skat. Det kunde ikke blive ved at gaa, at Andelsselskaberne ikke blev beskattet. Skønt Forholdet var ganske urimeligt, havde Taleren dog aldrig hørt, at nogen Rigsdagsmand havde talt for at faa det ændret. Det var skammeligt, at Erhvervsbeskatningen ikke for længst var bragt i en bedre Orden. I 1910 nedsatte den daværende radikale Regering en Skattelovskommission, som i Løbet af 4 Maaneder enstemmigt stillede et Forslag, som ogsaa straks var blevet forelagt i Rigsdagen, ogsaa senereflere Gangevar blevet fremsat, men som endnuikkevar blevet til Lov, vel sagtens fordi der hos Rigsdagen ingen Lyst var til atgennemføre det. Skuldedet vente

med en ny Skattelov, tilmanfik denny Grundlov i Kraft, kunde det vare flere Aar. Taleren vilde da indtrængende opfordre Byens Rigsdagsmænd til at lægge sig i Selen for at faa den ny Skattelov gennemført, og han vilde henstille til Ligningskommissionernes Forening at virke for at faa selve Ligningsreglerne mere i Overensstemmelse med hinanden i de forskellige Byer. Der blev nemlig lignet efter ganske forskellige Regler, saaledes at Skatteprocenten blev ganske illusorisk, hvilket naturligvis var meget uheldigt, fordi Skatteprocenten procenten indvirkede paa Tilflytningen og Fraflytningen. De forskellige Ligningsregler bevirkede for en stor Del, at Skatteprocenten nogle Steder kun var 6 eller 7, medens den andre Steder var 14 eller 15. Efter Dyrtidsloven skulde Landliggerne betale en ekstra Skat, skønt det havde været mere naturligt, at det var blevet dem, som flyttede helt bort, der var kommet til at betale. Dersom dette Forhold kunde blive ændret, vilde det være meget heldigt, da det blev sagt, at en stor Del af dem, der havde tjent mange Penge paa Krigssituationen, flyttede bort fra Byen. Naar Hr Simonsen havde ment det urigtigt, at man ikke havde laant mere end 1 Million Kr. hos den kommunale Laanekasse, vilde Taleren dog sige, at man efter hans Mening vilde kunne faa et lige saa billigt Laan her i Byen. I Svendborg havde Kommunen saaledes laant en betydelig Sum til 4½ %. At man ikke havde laant mere end 1 Million Kr., skyldtes i første Række, at det havde været Forudsætningen, at den sidste Sygehusudvidelse ikke skulde paabegyndes før efter Krigen, selv om den nok skulde vedtages. Endelig var det ogsaa meget muligt, at Penge vilde blive dyre i 1919, naar Laanet skulde betales tilbage. Det var absolut rigtigt særlig i en Tid som denne at afholde Udgiften til Skolernes Varmeværk og elektriske Lysindlæg af Laan. Fremtiden vilde jo næppe faa saa store humane Byrder at bære som Nutiden. Taleren vilde takke Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse for den gode Ordning, det

havde opnaaet med Andelsselskabet om Udvidelse af Gaden mellem Domkirken og Rozzis Ejendom. Det vilde blive en Forskønnelse, som man kunde være stolt af, og det var aldeles ikke for meget at ofre 50000 Kr. paa denne Sag, navnlig da Beløbet skulde fordeles paa 5 Aars Budgetter. Med Hensyn til de 10 Politibetjente delte Taleren ganske Formandens Anskuelse, og han troede ikke, der var nogen Uenighed om denne Sag, naar Havnen vilde give et større Tilskud. Taleren kunde ganske slutte sig til Hr. Simonsens Udtalelse om Betjentenes Fridage. 3 maanedlige Fridage var for lidt, saa Taleren vilde henstille, at Betjentene fik 1 ugentlig Fridag. Det var sikkert meget betimeligt at anskaffe de 14 nye Dagrenovationsvogne. Der var vist god Mulighed for, at de kunde bruges, naar man fik Forbrændingsanstalten, men det første Par Aar fik man vel næppe Raad til at tænke paa den. Sluttelig manede Taleren til at vise Sparsommelighed paa alle Omraader, hvor det var muligt.

Politimesteren vilde varmt anbefale, at Byraadet bevilgede Udgiften til de 10 nye Betjente. Det havde glædet Taleren meget, da han saa, at Posten var opført paa Budgettet. Taleren havde ingen Bemyndigelse til at gøre Rede for Forhandlingen med Havneudvalget, men han røbede vel ingen Hemmelighed ved at skitsere, disse Forhandlinger, som havde gaaet ud paa, om Havnen skulde overtage hele Polititilsynet derved, eller om man skulde blive ved den gamle Ordning, hvorefter Politiet var Byens, og Havnen betalte et Tilskud. Det havde været fristende for Taleren at slutte sig til Tanken om, at Havnen selv vilde antage en Styrke paa 12 Mand, idet Talerens Fordring om en Forøgelse af Politistyrken med 10 Mand derved vilde være blevet stærkt reduceret, men Taleren havde overvundet sig selv, idet det var hans Overbevisning, at et saadant særligt Havnepoliti ikke vilde være tilfredsstillende. Det viste sig overalt, at saadanne smaa Korps ikke var heldige, idet de ikke havde den Autoritet, som det egentlige Politi havde. Der vilde heller næppe blive noget godt Forhold mellem de to Korps, og det lille Korps kunde ikke bevare den fornødne Friskhed i samme Grad som det store. Der vilde let blive Stagnation, ja maaske Korruption. Af disse Grunde maatte Taleren modsætte sig Planen, og da Havneudvalget havde stillet sig særdeles forstaaende, var man blevet enige om at bevare den bestaaende Ordning, saaledes at Byens Politi besørgede Tilsynet ved Havnen, og denne forøgede sit Tilskud. Den anden Ordning vilde Byen iøvrigt ikke faa gratis; thi hvis Havnen selv skulde besørge Polititilsynet, maatte den jo selv betale det, og dens Tilskud til Byens Politi vilde forsvinde. Den bestaaende Ordning var da relativt den billigste for begge Parter. Hvis den foreslaede Ordning blev vedtaget, vilde Havnen foruden de 5-6 Mand, den havde, faa 5 af de ny 10 til

udelukkende Tjeneste, saaledes at Havnepolitiet blev paa 3 faste Poster Dag og Nat. Dette vilde antagelig for Tiden være tilstrækkeligt. En Tanke, som Taleren i høj Grad vilde støtte, var, at Havnens Politi fik sin særlige Tilsynsmand, en Inspektionsbetjent, knyttet til et særligt Vagtlokale. For Havnen, Arbejderne og Publikum vilde det være en meget vigtig Ordning. Forøgelsen for Byens Vedkommende vilde saaledes blive meget indskrænket, hvorfor Taleren meget indtrængende maatte bede om at faa Styrken forøget med det foreslaaede Antal. Paa den anden Side vilde det patrouillerende Politi med denne Forøgelse ogsaa kunne kaldes godt. Baade Motorcyklekorpset og Cyklekorpset virkede særdeles heldigt, men lagde til Gengæld Beslag paa et saa stort Antal Betjente, at den nu foreslaaede Forøgelse var nødvendig for den almindelige Patrouilletjeneste. Taleren skulde gerne indrømme, at Betjentene havde for faa Fridage, men han maatte dog erindre om, at det var ham, der havde skaffet dem 3 Fridage, idet de før hans Tid havde haft endnu færre. Det var naturligvis Idealet, at Betjentene fik en Fridag om Ugen, men en saadan Ordning vilde kræve en Del flere Betjente, og man kunde vel ogsaa nok forsvare at se Tiden noget an paa dette Omraade. Det glædede Taleren, at der var opført 400 Kr. til Lægespecialistbehandling for Betjentene, da man derved var kommet bort fra den gamle kedelige Ordning. Som Formand for Brandkommissionen vilde Taleren varmt takke for den Forstaaelse, Budgetudvalget havde vist overfor Brandvæsenets Krav. Naar man om 2-3 Maaneder fik den ny Motorsprøjte, vilde et dybtfølt Savn være afhjulpet. Som Formand for Sundhedskommissionen kunde Taleren ikke undlade at støtte Forslaget om at anskaffe de 14 ny Renovationsvogne. De gamle Vogne var under al Kritik, og det gik absolut ikke an at bruge dem længere. De gamle Vogne var almindelige Vogne med paasatte Fjælle; forhaabentlig vilde man nu anskaffe en mere moderne Type. Sluttelig henstillede Taleren, at man snart fik Natrenovationen forbedret, eftersom det nuværende System var ganske middelalderligt. I flere mindre Byer havde man indført det fra København kendte System med tætsluttende Tønder; noget lignende var det, man maatte indføre her.

Jakob Jensen havde haft svært ved at forstaa, hvorfor man skulde have saa meget Politi, men forstod nu bedre Meningen, efter at det var blevet oplyst, at der skulde en Inspektionsbetjent til for hver 3 Betjente. For at Systemet kunde være fuldkomment, maatte der vel endog antages 2 Inspektionsbetjente, da der vel skulde være en om Natten ogsaa. Havneudvalget troede stadig, at man vilde være bedst tjent med, at Havnen fik sit eget Politi, men da Politimesteren saa bestemt havde modsat sig denne Ordning, havde der ikke været andet at gøre end at komme til Rette paa anden Maade. Det vilde være

ønskeligt, om Skovudvaldet snart vilde holde op med at eksperimentere med Varnapavillonen; i modsat Fald maatte man haabe paa, at det vilde være mere heldig end med det sidste Eksperiment. Taleren vilde bede Politimesteren og Hr. Simonsen holde inde med Agitationen for et bedre System for Natrenovationen, da dette Forhold sikkert snart ordnede sig. Tilskudet til Transporten var allerede gaaet betydeligt ned, hvilket naturligvis kom af det betydelige Antal Installationer af W. C. Om ikke længe vilde det kun være nødvendigt at køre med meget faa Vogne. Brolægningsudvalget havde som sædvanlig i de senere Aar været meget sparsomt i sine Krav. Det vilde have været ønskeligt, om man havde fortsat Brolægningen af Klostergade, som var meget slem fra Tangen til Grønnegade. Studsgade var ogsaa i en slem Forfatning. Man var i det hele taget paa Brolægningsvæsenets Omraade inde paa en Sparsommelighed, der vilde hævne sig i Fremtiden. Ligesom i 1870erne, hvis Udgifter Nutiden maatte betale, skød man nu Udgifterne over paa Efterslægten. En Del af de chausserede Gader som f. Eks. Thyrsagade og Valdemarsgade var i en skandaløs Tilstand Der savnedes et Beløb til Istandsættelse af Vejen til Observatoriet. Denne Vej burde absolut gøres i Stand, enten det saa blev af Brolægningsudvalget eller af Skovudvalget. Det vilde være heldigt, om de offentlige Pissoirer blev holdt mere rene, end Tilfældet var. Pissoiret ved Hallsvej kunde lugtes helt henne fra Bruunsgade. Med Hensyn til Dagrenovationen vilde Taleren henstille til Brolægningsudvalget at holde Affaldspladsen i Mølleengen noget lavere. Taleren var glad ved de foreslaaede Foranstaltninger ved Skolebygningerne, men han fandt det ikke rigtigt at afholde Udgiften af Laan. For Varmeværkernes Vedkommende drejede det sig i hvert Fald ikke om Nyanskaffelse, men om Reparation om end i stor Stil. Varmeværkerne kunde højst holde i en Snes Aar, saa det vilde være urigtigt at vælte Udgiften over paa Efterslægten. Der var blevet indført en ny Skik ved Lægningen af Budgettet, idet man ikke tog Beløbene til de ny Arbejder med, hvilket man tidligere havde gjort. Ved denne ny Ordning fik man Renterne med paa Budgettet, men naar man saa i Aarets Løb brugte Summen, blev der et Minus paa Rentekontoen, saaledes at Budgettet ikke kunde holde Stik. Denne Fremgangsmaade saa godt ud, men var i Virkeligheden kun at stikke Befolkningen Blaar i Øjnene. Det syntes, som om Skoleudvalgets Formand bestræbte sig for at trække Behandlingen af Forslaget om en ny Skole ud. Den 1. Jan. 1916 var der 238 Børn mere end for et Aar siden; med den Stigning maatte man have en ny Skole færdig i Løbet af 2 Aar. Muligvis vilde Skoleudvalgets Formand lade Forslaget komme frem, naar Budgettet var vedtaget, men Følgen vilde da blive, at en forventet Rentesum vilde komme til

at mangle. Naar Formanden havde advaret mod Udgifter af den Art som Tilskudet til Udvidelsen af Gaden mellem Domkirken og Rozzis Ejendom, maatte Taleren erindre om, at Formanden havde udtalt sin Glæde over, at det var lykkedes Udvalget at realisere denne Sag. Det var ikke Luksus at pynte Byen op, jo smukkere Byen blev, jo mere tilfredse var Borgerne. Der maatte komme en Dag, da Købstæderne for Alvor rejste Spørgsmaalet om en Reform af Skattelovene. Nogle Rigsdagsmænd havde vel draget Sagen frem, men ikke mange. Taleren kunde godt have Lyst til at foreslaa, at Udgifterne til Skolerne blev afholdt paa Budgettet, men lod det maaske fare, da det vel ikke nyttede noget. Naar man var i Mindretal, maatte man indskrænke sig til at kritisere.

Møller var ikke enig med Hr. Jakob Jensen i, at der blev taget for meget paa Laan. Det elektriske Lys, som skulde indlægges i Skolerne, var noget helt nyt, og burde altsaa tages af Laan, og et Varmeværk kunde vare 20-25 Aar, efter hvilken Tids Forløb det endog som Regel kun var Kedelen, der trængte til Fornyelse, saa det var noget urigtigt at forlange, at den nuværende Generation skulde afholde hele Udgiften. Da "Cimbria" blev købt, blev hele Udgiften opført paa Budgettet, skønt i hvert Fald en Del burde være taget paa Laan. Man havde derfor ogsaa Ret til i det foreliggende Tilfælde at tage Udgiften til Varmeværkerne og Lysanlægene af Laan. Paa Belysningsvæsenets Budgetter for de senere Aar var der blevet afholdt store Udgifter til Kabler og Ledninger, uagtet de med Rette kunde have været afholdt af Laan, saa man havde ikke Lov til at sige, at der blev administreret daarligt. Der var navnlig i den senere Tid blevet klaget i Bladene over Gassen og sagt, der blev iblandet for meget Vandgas. Forholdet var imidlertid, at man slet ikke brugte Vandgas. Gassen var i det hele taget saa god, at den ikke kunde faas bedre. At den til Tider kunde brænde mindre godt, beroede paa, at man manglede en Naftalinvadsker. En saadan maatte der anskaffes, og muligvis vilde der til 2. Behandling blive stillet Forslag om en Bevilling paa ca. 20000 Kr. i dette Øjemed. Udvalget var imidlertid ikke enig i, om Udgiften skulde tages af Driften eller af Laan. Mindretallet mente det første, Flertallet det sidste, eftersom Naftalinvadskeren kunde vare 25-30 Aar. Gaskullene var budgetteret til 31 Kr. pr. Ton imod 19 Kr. i Fjor. Skulde Fragttaksterne gaa højere endnu, vilde Kulpriserne sikkert ogsaa gaa op, og i saa Tilfælde maatte Udvalget forbeholde sig at komme med Forslag om at forhøje Prisen paa Gas. Da Kullene kostede 14-15 Kr. var Gasprisen 11 Øre, nu kun et Par Øre højere, uagtet Kullene kostede det dobbelte. Der vilde saaledes intet urimeligt være i at foretage en lille Forhøjelse af Gasprisen. Denne var i de fleste Kommuner 16 Øre, i en Nabokommune endog 18 Øre. I denne Forbindelse skulde det ogsaa nævnes, at

Gasværkskokes kun kostede 2 Kr., medens Importørerne tog 3 Kr. og derover. Salget af Elektricitet var i glædelig Stigning, og der blev stadig foretaget en Del Installationer, navnlig Motorinstallationer. Ved Udvidelser af Maskinanlæg vilde man sikkert ogsaa staa sig ved at gaa fra Dampkraft til elektrisk Kraft; man sparede Udgiften til Kraftmaskinen, brugte kun den Kraft, der var nødvendig, og opnaaede desuden en absolut stabil Kraft, Man var nu i Gang med Højspændingsanlægget, saaledes at man snart vilde kunne sælge Elektricitet til det omliggende Land. Vejlbj, som stod for at skulle anskaffe en ny Maskine, kunde sikkert staa sig ved at nedlægge sit eget Værk og købe Elektricitet hos Aarhus. De 50000 Kr., som vilde medgaa til Gadeudvidelsen ved Domkirken vilde ikke formindske Kassebeholdningen, idet man jo vilde faa 50000 Kr. for Generalboligen. Idet Taleren anbefalede Budgetforslaget, bemærkede han, at der manglede Forslag fra Havneudvalget om, hvormeget det vilde tilskyde for Polititilsynet efter den foreslaaede Ordning, antagelig blev det en 18000 Kr. eller lidt mere.

Kjeld Sørensen var kaldt frem af Hr. Mikael Johansens Udtalelser om Forskønnelsesudvalget. Det var ikke første Gang, at Hr. Johansen havde været efter dette Udvalg, men det havde stadig vist sig at være uden Grund. I Fjor havde Hr. Johansen saaledes klaget over, at der skulde være et rent Vildnis paa Kystvejen. Udvalget havde Dagen efter undersøgt Sagen og fundet alt i bedste Orden. Nu ankede Hr. Johansen over, at et bestemt Anlæg en bestemt Dag ikke havde været rent. Hvorledes Forholdet havde været denne bestemte Dag kunde naturligvis ikke nu konstateres, men da Hr. Johansens forrige Klage havde været ganske grundløs, var der vel heller næppe Anledning til at lægge megen Vægt paa denne. Skønt Taleren havde faaet den Opfattelse, at Hr. Johansen kun klagede af Lyst til at kritisere, skulde han dog anerkende, at Hr. Johansen nu ikke længere kritiserede Stadsgartneren, men holdt sig til Udvalget. Men hidtil havde Kritikken altsaa været ganske ubegrundet. Taleren omtalte dernæst Stigningen paa Fattig væsenets og Alderdomsvæsenets Budgetter og bemærkede, herunder, at Stigningen paa Fattigvæsenets Budget for en Del skyldtes Udgifterne til de blinde, og at de nu almindelige Alderdomsundersøttelser absolut ikke kunde kaldes for store.

Christensen havde ventet videregaaende Forslag fra Brolægningsudvalget og troede, at den udviste Sparsommelighed vilde hævn sig til sin Tid. Naar der krævedes saa stor Sparsommelighed paa Brolægningsvæsenets Omraade, var det rimeligt, om der blev sparet noget mere paa andre Omraader, f. Eks. paa Brandvæsenets. Man kunde saaledes nok have nøjedes med at anskaffe Motorsprøjten i Aar og ventet med Automobilten til næste

Aar. Maaske var det ønskeligt at forøge Politistyrken, men naar man maatte indskrænke sig paa alle Omraader, maatte Politiet ogsaa nok kunne vente lidt. Naturligvis var det vanskeligt for udenstaaende at se, hvor vidt Betjentene kunde faa mere end 3 Fridage, men med lidt god Villie kunde deres Fritid dog nok samles noget mere, saaledes at de ikke som nu kunde blive nødt til at tage deres Fridøgn til to forskellige Tider. Skulde de 10 ny Betjente bevilges, maatte Havnen i hvert Tilfælde give et klækkeligt Tilskud, mindst en halv Snes Tusinde Kroner mere end hidtil. Det var kedeligt, at Slagtehuset hvert Aar gav Underskud, saa Taleren vilde henstille til Udvalget at søge at faa det til at forrente sig. Det vilde sikkert være uklogt at købe de 14 ny Renovationsvogne, da de gamle nok kunde bruges en Tid endnu, naar de blev holdt ordentligt i Stand. Under alle Omstændigheder burde man da ikke tage de ny Vogne efter den Type, der var fremme til Prøve, da den ikke var meget bedre end de gamle. Taleren benstillede til Sundhedsautoriteterne at se noget bedre efter, hvorledes der blev rensed i Gaardene, naar Spandene blev tømt, da det halve ofte blev liggende, og til Brolægningsudvalget ikke at købe Vogne, som ikke kunde bruges, naar man fik en Forbrændingsanstalt. Selv om det gik ret godt med Indførelsen af W. C. , vilde dog adskillige Kvarterer i mange Aar være nødt til at bruge det gamle System, som det derfor sikkert blev rigtigst at forbedre. Det var rigtig, at Gasværket trængte til en Naftalinvadsker, men der var som fremhævet af Hr. Møller Uenighed i Udvalget om, hvorvidt den skulde tages af Laan eller paa Budgettet. Taleren fandt det sidste rigtigst. Under almindelige Forhold vilde Taleren ikke kunde gaa med til at budgettere saa stort et Overskud for Gasværket, men paa Grund af de vanskelige Tider og de stærkt varierende Kulpriser kunde han gaa med i Aar. Han henstillede til Formanden for Lønudvalget snart at sammenkalde Møde, saaledes at man kunde blive klar over, hvor stort et Beløb Lønstigningen vilde kræve. Dersom Lønningerne skulde forhøjes med 10 %, maatte Budgettet forhøjes med ca. 50000 Kr.

N. Joh. Laursen havde tænkt at nøjes med at takke for, at Skoleudvalget havde faaet sit Budget, saaledes som det ønskede det, men vilde dog, foranlediget ved enkelte Bemærkninger fra anden Side, sige noget mere. Det havde utvivlsomt været lidt flot, naar man tidligere havde taget Udgiften til Lysanlægene i Skolerne paa de aarlige Budgetter, saa det var fuldt forsvarligt denne Gang at tage dette af Laan. Efter Ejendomsskyldloven skulde saadanne Installationer lægges til Ejendommens Værdi, hvilket altsaa ogsaa talte for, at man nu afholdt Udgiften af Laan. Med Varmeapparaterne var Sagen noget mere tvivlsom, idet det jo kunde siges, at de skulde erstatte ældre Apparater, men da det jo blev

bedre Apparater, vilde de antagelig kunne forrente sig selv ligesom det elektriske Lys. Taleren kunde derfor slutte sig til Forslaget om at afholde disse Udgifter af Laan. Taleren gjorde dernæst opmærksom paa, at der paa Skolebudgettet var opført 1000 Kr. til Forsøg paa Undervisning for den konfirmerede Ungdom. Han troede ikke, man skulde komme for dybt ind paa Drøftelsen af en ny Skole. Naar man regnede med en aarlig Forøgelse af Børneantallet paa 250, skulde man have en ny Skole i 1919, saa der var endnu Tid til at bringe den Sag i Orden. Det var ikke helt rigtigt, at Andelsslagterierne ene havde Privilegium paa at slagte Svin til Eksport, idet ogsaa de kapitalistiske Slagterier havde med Flæskeudførselen at gøre. Dette Privilegium havde de paagældende Slagterier imidlertid ikke gratis, da det hvilede paa en Overenskomst, hvorefter de skulde levere Flæsk til Indlandet til Maksimalpris. Efter denne Ordning skulde der altsaa Leverandører til, og det var vel af den Grund, at Aarhus ikke var med. Den mellemkommunale Beskatning havde baade Taleren og andre lyst godt nok efter, men det syntes, at denne Sag laa fast. I Anledning af den i sin Tid tagne Beslutning om, at de gamle, som fik Ophold paa "De gamles Hjem", ikke maatte medbringe deres Møbler, for at der ikke skulde indføres Væggetøj, vilde Taleren henstille, at man gik lidt mindre rigoristisk frem, saaledes at de gamle dog kunde tage lidt med af deres Møbler. Foranlediget ved den paa Post XX opførte Udgift til Observatoriet vilde Taleren gerne vide, hvorledes det gik med Observatoriet; Direktøren var jo nu død, og man havde intet hørt om, at der var antaget en anden. Paa denne Konto maatte der vel. saa blive en Besparelse. Det var nok muligt, at der skulde regnes med en betydelig Driftskapital, men denne var vel nok saa stor, at der kunde forventes en lille Nedgang, efterhaanden som Udlaanene til Indførelse af W. C. og til elektriske Installationer indgik. Det skulde indrømmes, at Købet af Marselisborg havde været en god Handel, men Budgettet viste dog nok, at Handelen havde været noget bedre end i Virkeligheden De opførte Tal syntes i hvert Fald lovlig store. Naar "Skansen" saaledes var opført til 100000 Kr., kunde det da ikke være Grusgraven, der havde været denne Sum værd. Taleren vilde da hellere tro, at Arbejderne derude havde bundfældet sig noget i Priserne for de Grunde, der stødte op til Anlæget. Stor Betydning havde det ganske vist ikke, at de omtalte Tal var lidt høje, men maaske kunde dog nogen paa Grund af disse Tal synes, at Kommunens Stilling var bedre, end den i Virkeligheden var. I Anledning af, at der nu var faldet Dom i Sagen angaaende Dieselmotoren paa Belysningsvæsenet, vilde Taleren gerne vide, om man troede paa Muligheden af at faa dette Forhold ordnet. Samuelsen betegnede Budgettet som meget nøgtern og antog, at der var Mulighed for, at

Skatteprocenten vilde gaa noget ned. Brolægningen trængte mange Steder til at forbedres, og det var ikke rigtigt at udsætte den Slags Arbejder fra Aar til Aar. Taleren havde derfor ogsaa i Udvalget bestræbt sig for at komme noget videre, bl. a. med Brolægningen i Frederiksalle, men havde paa Grund af den vanskelige Situation maattet resignere. Det var imidlertid meget uheldigt at udsætte Brolægningsarbejderne fra Aar til Aar, da man saa engang vilde blive nødt til at give meget store Bevillinger for at istandsætte alle de Gadestrækninger, hvis Reparation blev udskudt. Det var Meningen, at de 14 ny Vogne til Dagrenovationen skulde være af en saadan Konstruktion, at de kunde bruges, naar man fik Forbrændingsanstalten, som forhaabentlig snart kom. De nuværende Vogne var ganske ubrugelige. Det var vist lidt for tidligt, at Hr. Mikael Johansen havde holdt sin Valgtale. Nogen Opfordring til Byens Rigsdagsmænd om at virke for Skattelovens Gennemførelse var ikke nødvendig, da de gentagne Gange havde gjort det, ligesom der ogsaa gentagne Gange fra Talerens Parti var sket Henvendelse til Regeringen om denne Sag. At man ikke var kommet videre, skyldtes vel sagtens i nogen Grad Krigssituationen. Slagtingen af Svin til Eksport var ordnet omtrent som af Hr. N. Joh. Laursen anført. Det havde sikkert været Regeringens Ønske at ordne Sagen paa en anden Maade, men der var fra Andelsslakteriernes Side blevet lagt Pres paa Regeringen, saaledes at denne havde maatte give disse Slakterier og nogle andre Slakterier Eneret paa Eksporten. Sluttelig anbefalede Taleren, at man overvejede en bedre Ordning af Natrenovationen.

Magnus Nielsen havde haabet, at man kunde have behandlet Budgetforslaget, som jo var meget nøgtern, færdigt i Løbet af en Times Tid, men var blevet skuffet heri. Taleren maatte bestemt tilbagevise Udtalelserne om, at Brolægningsudvalgets Fremgangsmaade var ufornuftig. Udgiften var holdt nede paa Grund af Tidsforholdene. Dersom Kommunen vilde handle klogt, maatte alle Udgifter holdes nede, saa vidt det kunde lade sig gøre paa en økonomisk Maade. Brolægningsudvalget havde taget det med, det mente trængte mest. Det maatte erindres, at Aarhus var en gammel By, hvor Brolægningen ikke kunde reguleres, saalænge Facadelinieme ikke delvis var i Orden. Efter Talerens Mening var Aarhus med Hensyn til Brolægningen ogsaa paa Højde med andre Byer. Naturligvis kunde et og andet kritiseres, seres, men væsentlige Ændringer kunde ikke gennemføres uden meget store Udgifter. At Thyragade og Valdemarsgade var i en uheldig Forfatning, beroede paa, at de var uheldigt lagte. Taleren havde før bebudet og vilde nu atter gøre det, at der snart vilde komme en Redegørelse for, hvorledes man tænkte sig Renovationsvæsenet ordnet. Maaske var Dyngen i Mølleengen blevet lovlige høj, fordi

Udvalget havde bestræbt sig for ikke at tage mere ind af Engen end højst nødvendigt. Det var Hensigten, at de foreslaaede ny Vogne til Dagrenovation skulde være af en saadan Konstruktion, at de kunde indgaa som Led i Forbrændingsanstalten. Selvfølgelig vilde der medgaa mange Aar, inden W. C. Systemet blev fuldstændig gennemført, og der vilde da ogsaa snart komme Forslag om et System med lukkede Tønder.

Jakob Jensen hævdede, at man vilde komme til at vente længe med at faa en bedre Brolægning, hvis man skulde vente, til Facadeliniere blev rettet. Hr. N. Joh. Laursens Udtalelser om Varmeværkerne havde været en Indrømmelse af, at Udgiften burde tages paa Budgettet. Udvalget for "De gamles Hjem" burde være varsomt med at følge Hr. N. Joh. Laursens Anmodning om at lade de gamle medtage deres Møbler; thi fik man først Væggetøj i Huset, vilde det ikke blive let at faa det fjernet igen. Udgiften til Købet af "Cimbria" var en Luksus og maatte paa Budgettet, for at den hurtigst muligt kunde komme ud af Verden. Der burde ved Lægningen af Budgettet have været taget Hensyn til de Løntillæg, som vilde komme. Dersom man i andre Udvalg havde baaret sig ad som Flertallet i Skoleudvalget, der havde foreslaaet et Løntillæg paa 40000 Kr., vilde det blive saa store Beløb, at man.

blev nødt til at regne med dem. Forhaabentlig vilde Budgetudvalget derfor til 2. Behandling opføre en Post til at dække disse Udgifter med. Dersom man vilde komme til Rette med Havneudvalget om den foreslaaede Ordning med Politiet, maatte man stemme Tonen noget ned med Hensyn til Tilskudet, da der selvfølgelig ikke kunde blive Tale om tilnærmelsesvist saa stort et Tilskud som nævnt fra flere Sider. I denne Anskuelse havde Taleren Støtte af Politimesteren.

P. Petersen glædede sig over den treuga dei, som karakteriserede denne Budgetbehandling. Naar man tog Hensyn til Situationen, kunde Budgetudkastet ikke kaldes knebent. De 25000 Kr., der var opført til et Krematorium, vilde næppe slaa til, og man kunde vel ogsaa nok vente med denne Foranstaltning til bedre Tider. Budgetudvalget havde udført et saa godt og forstaaende Arbejde, at det fortjente Tak derfor.

Mikael Johansen havde hverken holdt nogen Valgtale eller fremsat nogen uberettiget Kritik og vilde nu overfor Hr. Kjeld Sørensens ubeherskede Udtalelser betone, at han stod ved hvert Ord, han havde sagt. Taleren havde ikke sagt, at Anlægget ved Marselisborg Skov en bestemt Dag var urent, men at det havde været snavset i Pinsen, altsaa den Tid da man ellers pyntede op overalt. Der var langt fra almindelig Tilfredshed med

Forskønnelsesudvalget. I Etatsraad Meyers og Fabrikant Jul. Andersens Tid blev Anlægene holdt ganske anderledes smukt end nu, da de var meget dyrere. Der var saaledes god Grund til Kritik. Indgangen til Vennelyst passede slet ikke for et Lystanlæg, og den ny Bro lignede Indgangen til en Fæstning. 1 det hele taget var der meget Forskønnelsesudvalget vedrørende at kritisere, men Taleren skulde lade det ligge af Hensyn til Situationen. Hr. Samuelson var kommet vel let over hans Partis Forhold til Skattelovgivningen. Forholdet var jo nemlig det, at den radikale Regering gerne gjorde, hvad Socialdemokratiet ønskede, og derfor kunde det vel nok have formaaet at føre Skattelovene igennem, hvis det havde ønsket det. Dersom del af Skattelovskommissionen enstemmigt fremsatte Forslag havde været til Gunst for Landkommunerne, vilde det for længst have været vedtaget.

Møller hævdede overfor Hr. N. Joh. Laursen, at man næppe vilde sælge Marselisborggrundene for de Beløb, de var opført til. Antagelig vilde Dommen angaaende Dieselmotoren blive appelleret.

Kjeld Sørensen skulde indrømme, at der var adskilligt at sige til Indgangen til Vennelyst, men troede sikkert, at Hr. -Mikael Johansen vilde hævde, at man ikke havde Raad til at forandre den, hvis Forskønnelsesudvalget stillede Forslag derom. Det var naturligvis en Smagssag, om man syntes om den ny Bro eller ej; det tidligere Udvalgsmedlem, Højremanden Vetli, havde dog fundet den meget smuk. Selvfølgelig maatte man have Ret til at kritisere, men de, der blev kritiseret, maatte ogsaa have Ret til at svare. At Alderdomsudvalget ikke havde tilladt de gamle at tage deres Møbler med op paa Hjemmet, skyldtes den trufne Bestemmelse, som Udvalget iøvrigt havde fortolket saa mildt som muligt.

Mikael Johansen havde ikke talt om Indgangen til Vennelyst, men om den ny Bro. Det var paa Opfordring af flere Borgere, at Taleren i sin Tid havde kritiseret Træerne paa Kystvejen. Udvalgets Formand havde den Gang ogsaa saa indrømmet, at nogle af Træerne muligvis trængte til at beklippes.

Formanden var gaaet ud fra, at Byraadet ønskede, at Observatoriet skulde drives som hidtil, saa Taleren kunde ikke forstaa Hr. N. Joh. Laursens Tale om en billigere Drift. Iøvrigt vilde der snart fremkomme Forslag om Observatoriets Forhold.

Mousten vilde finde det ganske stridende mod Sædvane, hvis Forslaget om de 10 nye Betjente blev staaende paa Budgettet. Skulde Posten paa Budgettet, maatte der stilles

Forslag derom.

Formanden vilde spørge, om Hr. Mousten ikke troede, at Udvalgets Flertal vilde have optaget det paagældende Forslag.

Mousten hævdede, at Flertallet ikke havde stillet Forslaget paa Budgettet.

Budgetforslaget overgik til 2. Behandling. Ændringsforslag indkaldtes inden førstkommande Mandag Kl. 12.

Uddrag fra byrådsmødet den 17. februar 1916 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 276-1915)

Indstilling fra Kirkegaardsbestyrelsen om, at Taksterne for Gravkastning forhøjes henholdsvis fra 4 Kr. 50 Øre til 6 Kr., fra 6 Kr. 75 Øre til 10 Kr., fra 2 Kr. 25 Øre til 3 Kr. og fra 3 Kr. til 4 Kr.

Indstillingen vedtoges.

Forslag til Overslag over

Aarhus Købstadkommunes Indtægter og Udgifter i Aaret 1916-17. - 2. Behandling.

Der forelaa følgende Ændringsforslag:

Ad Udgiftskonto II. Forslag fra Budgetudvalget om, at Konto II 3 c 1 forhøjes med 9000 Kr.

Formanden oplyste, at Udvalget foreslog Posten forhøjet, fordi man længe havde været klar over, at den var for lav, og fordi et bestemt Forhold nu gav Anledning til Forhøjelsen.

Carl Laursen bemærkede, at Fattigudvalget intet havde imod at foretage den foreslaade Forhøjelse, men at det dog ikke dermed vilde have sagt, at det gik ind paa Lægernes Krav, som vilde blive gjort til Genstand for Forhandling i den nærmeste Tid

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto IV. Forslag fra Budgetudvalget om, at Konto IV1c forhøjes med 8000 Kr. og Post IV 1 h med 1000 Kr., og at Refusionen fra Staten som Følge heraf samtidig forhøjes med 4500 Kr.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto V. Forslag fra Simonsen og Mousten om, at Konto V 6 a forhøjes med 43000 Kr., nemlig med det Beløb, som under Konto XVII er opført til Foranstaltninger i forskellige af de ældre Skoler. - Ikke anbefalet af Budgetudvalgets Flertal : Formanden, Møller og Mikael Johansen.

Formanden bemærkede, at Udvalgets Flertal maatte fastholde den Anskuelse, at der var Tale om Indretninger, som det var fuldt forsvarligt at afholde af Laan, og at det derfor ikke kunde anbefale Ændringsforslaget.

Simonsen henviste til sine Udtalelser om Spørgsmaalet ved 1. Behandling og anbefalede Ændringsforslaget. Skulde Udgiften til de paagældende Foranstaltninger afholdes af Laan, vilde det være en Principforandring, der blev indført, idet Udgiften til Installation af W. C. i Skolerne hidtil var blevet opført paa Budgetterne; paa indeværende Aars Budget f. Eks. 5000 Kr. til Indlæg af W C. i gamle Skoler. Det opførte Beløb til Varmeanlægene var udelukkende bestemt til Reparationer, da hele Anlægget i Virkelighede blev liggende og kun Kedel og Fyrsted blev fornyet. For det elektriske Lysindlægs Vedkommende var Forholdet ganske vist næppe saa grelt, men det drejede sig dog kun om en Fornyelse af et ældre Anlæg. Dersom der skulde have været lagt ny Gasrør, vilde man næppe have afholdt Udgiften af Laan. Der var al Grund til i Aar at tage saa lidt som muligt paa Laan, da det efter det oplyste knob haardt med Kontanterne, fordi Driften stillede større og større Krav til Kassebeholdningen.

Mikael Johansen anbefalede at afvise Ændringsforslaget. Skoleudvalgets Flertal vilde næppe være gaaet med til de foreslaaede Foranstaltninger, hvis Udgiften til dem ikke skulde afholdes af Laan.

Jakob Jensen hævdede, at Skoleudvalget netop havde ment, at Udgiften til de paagældende Foranstaltninger skulde optages paa næste Aars Budget. Det forbavsede Taleren, at det kongevalgte Medlem af Byraadet kunde gaa med til at afholde den Slags Udgifter af Laan.

Møller ansaa Varmeanlægget for et nyt Anlæg, da en Kedel næppe kunde koste det Beløb, der var Tale om. Det elektriske Indlæg var noget nyt, hvorfor Udgiften dertil selvfølgelig burde afholdes af Laan.

Marthin Hansen fandt det mindre væsentligt, paa hvilken Konto Udgiften blev afholdt, men

vilde have fundet det mere rimeligt, at man havde fastholdt Beslutningen om at opsigte de Penge, man havde staaende i de store Tømmerpladser. Man vilde saa have haft adskilligt flere Penge i Kassen. Taleren vilde overlade det til de to store Partier at afgøre, om de paagældende Udgifter skulde afholdes af Budgettet eller af Laan.

Jakob Jensen syntes, det var morsomt at høre Hr. Marthin Hansen finde det ligegyldigt, enten den nulevende eller den kommende Slægt skulde betale Udgifterne.

Marthin Hansen kunde ikke indse, hvorfor Efterkommerne ikke skulde deltage i Udgifter, de selv vilde faa Gavn af.

Formanden hævdede, at det afgørende var, om Foranstalningerne var af en saadan Art, at de burde afholdes af Laan, og det var de, naar de kom den efterfølgende Slægt tilgode. Dersom Udgiften havde været meget større, f. Eks. 200000 Kr., vilde man vist heller ikke fra socialdemokratisk Side have forlangt den afholdt paa Budgettet.

Mousten ansaa det for meget urigtigt at afholde Udgiften af Laan, da Foranstalningerne ikke kunde holde i den Tid, henved 40 Aar, der krævedes til Laanets Amortisering, men kun i ca. 20 Aar.

Formanden bemærkede, at naar Foranstalningen kunde gøre Tjeneste i betydeligt over Halvdelen af Amortisationstiden, var der intet urigtigt i at afholde Udgiften af Laan.

Jakob Jensen bemærkede, at det skyldtes Skoleudvalgets Flertal, at Beløbet var blevet saa stort, idet man ikke i Tide havde villet optage de fornødne Beløb.

Ændringsforslaget forkastedes.

Ad Udgiftskonto VI. Forslag fra Simonsen og Mousten om, at den foreslaede Udgift til 10 ny Politibetjente gøres afhængig af, at samtlige Betjente faar 4 maanedlige Fridage å 36 sammenhængende Timer i Stedet for 3 maanedlige Fridage.

-Ikke anbefalet af Budgetudvalgets Flertal: Formanden, Møller og Mikael Johansen.

Formanden meddelte, at Udvalgets Flertal ikke kunde anbefale Forslaget efter de Udtalelser, Politimesteren havde fremsat i forrige Møde.

Simonsen udtalte, at det af Politiet stillede Krav om 10 ny Betjente var saa stort, at der vistnok aldrig var set noget lignende i Byer paa Aarhus Størrelse. Det var sikkert heller ikke nødvendigt at forøge Styrken med saa mange Betjente paa en Gang. Tjenesten var hidtil blevet udført rigtig godt med den nuværende Styrke, i hvert Fald var der ikke offentlig

fremkommet Kritik over Tjenesten. Udgiften til de 10 ny Betjente vilde ganske vist i Øjeblikket kun blive 14000 Kr., men vilde senere stige til 20000 Kr., ja endnu højere, hvis Lønregulativet blev forandret i Betjentenes Favør. Den eneste Skavank ved Politiet, som havde været offentligt nævnt, var, at Betjentene kun havde 3 månedlige Fridage. Der var nu en Lejlighed til at skaffe dem 4 Fridage, hvorfor Hr. Mousten og Taleren havde ment, at naar man gik med til at forhøje Betjentenes Antal med en Syvendel, vilde det være let at faa et saa rimeligt Krav gennemført, at Betjentene fik en ugentlig Fridag. Det vilde være klogt af Byraadet at tiltræde Ændringsforslaget, ellers kom Spørgsmaalet igen, og der vilde saa atter blive stillet Forlangende om flere Betjente. Taleren skulde ikke sige, at Politimesteren havde forlangt 10 Betjente for at være sikker paa at faa 5, men han vilde dog antage, at Politimesteren var blevet meget forbavset over straks at faa det forlangte Antal. Det var et yderst rimeligt Krav, at Betjentene skulde have 4 månedlige Fridage, og 2 Betjente vilde være tilstrækkeligt til at dække Forøgelsen i Fridagenes Antal. Politimesteren vilde altsaa, hvis Kravet blev imødekommet, faa 8 Betjente mere til Tjeneste. Det forbavsede Taleren, at Hr. Mikael Johansen var imod Ændringsforslaget, da Hr. Johansen jo ved Budgettets 1. Behandling havde udtalt sin Tilslutning til Talerens Anskuelse.

Mikael Johansen stod ved sine Udtalelser ved Budgettets 1. Behandling. Ved Behandlingen af Ændringsforslagene i Budgetudvalget havde Taleren ikke været til Stede, men havde givet Hr. Møller Bemyndigelse til at optræde paa sine Vegne. Det var ikke nødvendigt at opstille den Betingelse, som de Herrer Simonsen og Mousten opstillede, da Politimesteren sikkert nok vilde finde en Ordning, hvorefter Betjentene fik 4 månedlige Fridage, saaledes som det var hele Byraadets Ønske. Men at fremtvinge Ordningen paa Budgettet vilde Taleren ikke være med til, dertil nærede han for stor Tillid til Politimesteren. Politimesteren skulde gerne indrømme, at det var meget at forlange 10 ny Betjente paa en Gang, men vilde dog erindre om, at Kravet var blevet saa stort, for at man kunde imødekomme Ønsket fra Havnens Side om mere Politi. Af de 10 Betjente vilde Havnen faa de 5, saaledes at den virkelige Forøgelse for Byens Vedkommende ligeledes kun blev paa 5, hvilket absolut ikke var for meget, naar man erindrede, at der i de sidste 10 Aar ingen egentlig Forøgelse af Styrken havde fundet Sted, uagtet Byen var vokset stærkt. Taleren maatte meget reservere sig imod at skulde have forlangt mere, end han ønskede. Kravet var stillet efter modent Overlæg og gik ikke ud paa en større Forøgelse end ønskelig. Taleren var aldeles ikke Modstander af at give Betjentene 4 Fridage om Maanednen. Det var rigtigt, at Betjentene i København havde 4 månedlige Fridage, men Bestemmelsen

herom blev meget strengt fortolket, saaledes at f. Eks. en Fridag i Anledning af Begravelse eller Familiefest blev trukket fra det normerede Antal Fridage. Ja selv Sygedagene blev talt sammen og under visse Omstændigheder trukket fra. Her i Byen tillod man derimod allid Betjentene Orlov enkelte Dage, naar saadanne Grunde var til Stede, uden Fradrag i Fridagene. Taleren troede, at Betjentene satte mere Pris paa denne Ordning end paa den københavnske. Desuden fik hver Betjent 8 Dages Sommerferie, Overbetjentene 14 Dage. Overfor Taleren var Kravet om 4 maanedlige Fridage da ogsaa kun blevet nævnt, men var aldrig blevet rejst med nogen Styrke. Fridagenes Længde var fra 36 Timer indtil 40-41 Timer. Naar en Betjent skiftede fra Nattjeneste til Dagtjeneste, blev Fridagen ganske vist kun paa 24 Timer, men ved næste Skifte blev den til Gengæld paa 48 Timer. Kravet om 4 maanedlige Fridage var i det hele taget ikke særlig presserende, men Taleren skulde dog med Glæde se at finde en Ordning, hvorefter det kunde imødekommes, om end han ikke vilde forpligte sig til at gennemføre Kravet foruden at lade Betjentene beholde de forskellige Begunstigelser med Hensyn til Frihed. Skulde disse bibeholdes og Kravet gennemføres, maatte Styrken forøges med endnu o Mand. Den nu foreslaaede Forøgelse vilde altsaa fuldstændig blive slugt af Fridagenes Forøgelse til 4 om Maanednen, og det kunde Taleren ikke gaa med til. Han maatte derfor indstændig bede sig fritaget for den Forpligtelse, som Ændringsforslaget gik ud paa.

Simonsen forstod ikke, hvorledes Hr. Mikael Johansen kunde bringe sine Udtalelser og sit Standpunkt i Overensstemmelse med hinanden. Skulde der være nogen Mening i Hr. Johansens Ord, maatte han i hvert Fald afholde sig fra at stemme imod Ændringsforslaget. Det var ikke Meningen med Forslaget, at Betjentene skulde miste nogen Begunstigelse, men at de under samme Forhold som nu skulde have 4 maanedlige Fridage i Stedet for 3. Det glædede Taleren at høre, at Betjentenes Fridage var paa 36 Timer og i visse Tilfælde paa 48 Timer, og han skulde gøre sit til at publicere denne Oplysning.

Marthin Hansen ansaa 10 ny Betjente for en meget betydelig Forøgelse og 4 Fridage for det mindst muligt, men var ikke i Tvivl om, at Politimesteren og Politiasistenten vilde stræbe efter at finde en Ordning, hvorefter Betjentene kunde faa dette Antal Fridage.

Jakob Jensen vilde henstille til Politimesteren ikke at gøre noget Indgreb i de Begunstigelser, som Politibetjentene havde. Det var i alle Administrationer god Skik at lade Folkene faa fri, naar de skulde til Begravelse eller Familiefest.

Mousten bemærkede, at Aarhus havde forholdsvis flere Politibetjente end nogen anden By.

I Odense var der saaledes kun 40 Betjente, altsaa forholdsvis færre end her. Der vilde sikkert kun behøves 2 Betjente til at dække en Forøgelse af Fridagenes Antal fra 3 til 4 om Maaneden.

Mikael Johansen havde hele Tiden sagt, at han ikke vilde være med til at tvinge Politimesteren til at give Betjentene 4 Fridage, og maatte derfor stemme imod Ændringsforslaget. Derimod var han ganske overbevist om, at Politimesteren vilde tage Hensyn til Byraadets Henstilling, uden at der blev gjort Afbræk i Betjentenes nuværende Begunstigelser.

Politimesteren hævdede, at man ikke i denne Forbindelse kunde sammenligne Aarhus og Odense. Sidstnævnte var en rund By, der let kunde afpatrouilleres, men Aarhus med sin lange Form var vanskelig at afpatrouillere.

Ændringsforslaget forkastedes.

Ad Udgiftskonto VI. Forslag fra Simonsen og Mousten om, at Havnen - hvis Udgiften til 10 ny Politibetjente bevilges - udreder 16000 KR- aarlig af Udgiften til Politivæsenet i Stedet for. som nu 8000 Kr. - Anbefalet af Budgetudvalgets Flertal. Formanden havde taget Forbehold med Hensyn til Havneudvalgets Stilling.

formanden meddelte, at Havneudvalget ikke havde haft Lejlighed til at tage Stilling til Ændringsforslaget. Da Budgetudvalgets Flertal tiltrådte Ændringsforslaget, kunde dette godt blive staaende, og Sagen maatte saa endelig afgøres ved Behandlingen af Havnens Budget.

Simonsen havde været med til at stille Ændringsforslaget, fordi han fandt, at 16000 Kr. var et meget rimeligt Vederlag for Polititilsynet ved Havnen, saaledes som det vilde blive efter den ny ordning.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto VI. Forslag fra Budgetudvalget om, at der paa Budgettet bliver optaget 200 Kr. til en 4. Inspektionsbetjent.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto TII. Forslag fra Sygehusudvalget om, at Post VII 4 a 4 a bliver forhøjet ekstraordinært med 1200 Kr. til elektriske Kabler.

-Anbefalet af Budgetudvalget.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto X. Forslag fra Kirkegaardsbestyrelsen om, at Post X 5 a - som Følge af højere Takster for Gravkastning - forhøjes med 1000 Kr., og at den tilsvarende Indtægtspost Post d, bliver forhøjet med samme Beløb. - Anbefalet af Budgetudvalget.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto XIII. Forslag fra Budgetudvalget om, at Understøttelsen til Billettør Nøretranders Enke, 100 Kr., udgaar af Budgettet da den understøttede er afgaaet ved Døden.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto XVII. Forslag fra Budgetudvalget om, at der til Kontoens Navn ma blive føjet i Parentes: "eller af opsparede Fonds fra tidligere Aar", og at der da bliver oprettet en Underkonto saalydende: "Udgift til Ordning af Forholdene ved Domkirkens søndre Side Beløbet afholdes af Fonden for indbetalte Købsummer for Grundstykker ved ny Gader)..... 3000 Kr.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto XVII. Forslag fra Belysningsudvalgets Flertal, Møller og P. Pedersen, om, at der under Konto XVII bliver optage 20000 Kr. til Udvidelse af Gasværkets Maskinhus og til Anskaffelse af en Naftalinvadsker. - anbefalet af Budgetudvalgets Flertal: Formanden, Møller og Mikael Johansen.

Christensen kunde ikke anbefale at tage Pengene til Anskaffelse af Naftalinvadskeren af Laan. Den Naftalinvadsker, man havde, var dels for lille og dels slidt op og maatte erstattes, men da den ny ikke vilde holde, saa længe Amortisationen varede, men kun en Snes Aar, vilde det være rigtigst at afholde Udgiften af Driften. Da Gasværket mødte med saa stort et Overskud, vilde det være urimeligt at tage Beløbet af Laan.

Møller hævdede, at det var en ny Maskine, der skulde anskaffes, og at Skattemyndighederne, hvis Anskaffelsen skulde ske i et privat Erhverv, absolut vilde modsætte sig, at Udgiften blev afholdt af Driften. Den omtalte Maskine kunde vare i meget mere end 20 Aar, naar den ikke blev for lille, hvad den næppe vilde gøre, da Forøgelsen af Gassalget ikke var stor. Forholdet var ganske det samme, som hvis der skulde anskaffes en Dieselmotor, og en saadan vilde antagelig ingen forlange skulde betales af Driften.

Jakob Jensen fandt Sammenligningen mellem privat og kommunal Drift haltende, fordi man i privat Drift foretog saadanne Afskrivninger, at Maskinen vilde være betalt, naar den var slidt op, hvad man ikke gjorde i den kommunale Drift. Dersom man vilde følge den af Flertallet foreslaaede Fremgangsmaade, kunde man komme dertil, at ogsaa Fornyelsen af de gamle Ovne skulde ske af Laan. Det var en ret farlig Praksis, man fra Højres Side var kommet ind paa. For at holde Skatteprocenten nede væltede man blot Udgiften over paa Efterslægten.

Christensen fandt ogsaa Sammenligningen med Dieselmotoren haltende, idet Dieselmotoren blev anskaffet, fordi man vilde udvide Værket, medens Naftalinvadskeren skulde afløse en gammel opslidt Maskine. Der havde vel været nogen Standsning i Gassalget, fordi der var blevet foretaget mange elektriske Installationer, men dette Forhold vilde jo sikkert ændres, saa man maatte regne med Forøgelse af Gassalget.

Møller troede ikke, nogen vilde stemme for at anskaffe en Dieselmotor til Afløsning af en opslidt af Laan. Naar Gasværket skulde fornyes vilde Hr. Jakob Jensen vel heller næppe forlange, at Udgiften dertil skulde tages af Driften. Naftalinvadskeren skulde nok paa en Maade erstatte en gammel Maskine, men i Virkeligheden havde man ingen Naftalinvadsker haft de sidste Aar.

Mikael Johansen troede, det var Byraadets Pligt at bestræbe sig for at faa Skatteprocenten bragt ned, og var derfor forbavset over, at Hr. Jakob Jensen var der imod, ikke mindst fordi Hr. Jakob Jensen for faa Dage siden havde sagt, at man maatte se at faa Skatteprocenten nedbragt. Den nuværende Slægt maatte betale saa meget i Anledning af den forfærdelige Krig, at Efterkommerne nok kunde paatage sig en Del af Udgiften.

Jakob Jensen udtalte, at hans Bemærkninger om at faa Skatteprocenten ned var blevet fremsat, fordi man vilde lægge hele Udgiften over paa Efterkommerne, saaledes at disse ikke vilde kunne administrere Kommunen, uden at Skatteprocenten i de kommende Aar maatte forøges paa ganske uforsvarlig Maade. Heldigvis havde Byrådet taget Hensyn til Talerens Forslag, som jo var stillet for at faa dækket det Underskud paa 300000 Kr. ja maaske 400000 Kr., som man havde haft til Hensigt at vælte over paa de nærmeste 2-3 Aar. Der blev næppe Tale om at bygge et nyt Gasværk foreløbig. Dersom der var for lidt Plads til Ovne, kunde man forlænge Bygningen, altsaa foretage en Udvidelse. Skulde Udvidelsen foregaa paa anden Maade, vilde Taleren gerne vide, hvor det ny Gasværk skulde ligge, da Hr. Møller for ganske nylig havde erklæret, at Gasværket havde Plads nok i

umindelige Tider.

Møller bemærkede, at Hr. Jakob Jensen ikke havde fremsat noget Forslag, men kun en Forespørgsel. Det var ganske urigtigt at sige, at Flertallet vilde lægge 300000 Kr. over paa de næste 2-3 Aar. Det havde ingen haft til Hensigt. Enten man byggede et nyt Gasværk eller byggede til det gamle, blev Forholdet det samme. Naar der skulde anskaffes ny Ovne, burde Udgiften afholdes af Laan ligesom ved Anskaffelsen af ny Maskiner.

Mikael Johansen spurgte Hr. Jakob Jensen, hvad det var for 300000 Kr., man vilde vælte over paa de næste 2-3 Aar.

Jakob Jensen henviste til Referatet for det lukkede Møde. Taleren havde stillet Forespørgsel om, hvad Budgetudvalget havde tænkt at gøre for at dække Underskudet. Af Debatten fremgik det, hvad de Herrer fra den anden Side havde tænkt at gøre, medens Taleren havde foreslaaet en Tillægsskat til indeværende Aars Skat. Fornyelsen af Ovne var gennem Tiderne altid taget paa de aarlige Budgetter.

Formanden havde aldrig haft til Hensigt at vælte Underskudet over paa de næste 2-3 Aar. Da Hr. Jakob Jensen stillede sin Forespørgsel, var Dyrtdsloven vedtaget, og det havde derfor været let at svare paa Forespørgselen.

Jakob Jensen bemærkede, at det ikke havde været saa let for Formanden at svare, da Taleren første Gang talte med ham om Underskudets Dækning.

Formanden troede ikke, Dyrtdsloven var kommet ved den Lejlighed, Hr. Jakob Jensen hentydede til.

Ændringsforslaget vedtoges.

Ad Udgiftskonto XIX. Andragende fra Aarhus Pleje- og Børnehjemsforening om, at Post XIX 5 d maa blive forhøjet med 400 Kr., saaledes at hver af de 4 Tilsynsdamer kan faa 400 Kr. hver om Aaret imod hidtil kun 300 Kr. - Anbefalet af Budgetudvalget.

Simonsen havde ikke taget Afstand fra Ændringsforslaget, fordi 400 Kr. ikke kunde siges at være for meget for Arbejdet efter de Oplysninger, der forelaa. Noget andet var, at han ikke var tilfreds med, at man overdrog dette Tilsyn til en privat Forening, som man ingen Indflydelse havde paa. Kommunen heftede for Virksomheden, men Foreningen behøvede intet Hensyn at tage til Bvraadet, som blot havde at betale Pengene. Det var blevet oplyst, at de 4 Tilsynsdamer førte Tilsyn med ca. 400 Børn, og at de tilsaa hvert Plejehjem ca. hver

10. Dag. Enten maatte det meget Tilsyn være unødvendigt, eller ogsaa maatte Plejehjemmene ikke være betryggende. Taleren vilde henstille, at man ad Aare fik truffet en saadan Ordning, at Byraadet fik nogen Medbestemmelsesret med Hensyn til, hvem der skulde føre Tilsynet.

Formanden bemærkede, at Byraadet i sin Tid havde overdraget Tilsynet med Plejehjemmene til den paagældende Forening.

J. C. Petersen oplyste, at Byraadet havde nogen Medbestemmelsesret, eftersom det havde 2 Medlemmer i Foreningens Bestyrelse.

Ændringsforslaget vedtoges.

Ad Udgiftskonto XIX. Forslag fra Simonsen og Mousten om, at Bidraget, 300 Kr., til Børneasylet "Bethania" i Sct. Johannes Sogn udgaar af Budgettet, fordi dette Asyl er nedlagt. - Anbefalet af Budgetudvalget.

Vedtoges.

Ad Udgiftskonto XX. Forslag fra Budgetudvalget om, at der optages en Underkonto saalydende: "Eventuel Lønforhøjelse til Kommunens Funktionærer som Følge af Lønregulativets forestaaende Revision..... 50000 Kr.

Formanden meddelte, at Budgetudvalget havde fundet det rigtigst at optage et Beløb i Anledningen af Lønregulativets Revision, men at det foreslaaede Beløb var rent skønsmæssigt ansat.

Simonsen troede ikke, man kunde nøjes med det foreslaaede Beløb, og frygtede, at der her skjulte sig et nyt Angreb paa Kassebeholdningen. Det betænkelige laa nemlig i, at Lønudvalgets Formand i Budgetudvalget havde meddelt, at de 50000 Kr. kun vilde strække til til en delvis Dækning af den Udgift, der kunde tænkes at komme, navnlig fordi man ogsaa tænkte paa at give Lærerne et Tillæg, og Beløbet hertil maatte vel saa tages af Kassebeholdningen. Taleren vilde hellere have, at man anmodede Lønudvalget om at gøre Lønregulativets Revision færdig i Løbet af en Maanedes Tid, saaledes at den virkelige Udgift kunde opgives til Ligningsmyndighederne, naar disse begyndte at paaligne de enkelte Skatteydere. Taleren kunde ikke frigøre sig for den Tanke, at man ogsaa paa dette Punkt tilsigtede at putte Vælgerne en Tot Blaar i Øjnene.

Møller bemærkede, at det ikke vilde være Hr. Simonsens Skyld, hvis Skatteprocenten gik

ned. Taleren havde ikke sagt, at 50000 Kr. kun delvis vilde dække Udgiften, men at han kunde tænke sig, at 50000 Kr. antagelig vilde slaa til. Det vilde næppe lykkes for Lønudvalget at blive færdig, til Ligningen var tilendebragt

Mikael Johansen ønskede at vide, hvad Hr. Simonsen sigtede til med Udtalelsen om at putte Blaar i Øjnene paa Vælgerne, idet Hr. Simonsen i Budgetudvalget havde faaet alle sine Ønsker opfyldt.

Christensen havde, da han ved 1. Behandling udtalte Ønsket om at optage 50000 Kr. paa Budgettet i Anledning af Løntillægene, kun tænkt paa Udgiften ved Lønregulativets Revision, men ikke paa det Løntillæg, man efter det nu oplyste tilsigtede at give Lærerne. Dersom det var rigtig, at Skoleudvalgets Flertal vilde stille Forslag om at give Lærerne 40000 Kr., var den foreslaaede Post paa 50000 Kr. naturligvis altfor lille. Hvis Lønudvalgets Formand havde Villie dertil, kunde Lønregulativets Revision nok tilendebringes, før Ligningen var færdig.

Møller ansaa det ikke for afgjort, at Lærerne fik Dyrtidstillæg, fordi de havde indgivet Andragende derom.

Formanden spurgte, om Hr. Simonsen ønskede Afstemning.

Simonsen forlangte Afstemning.

Mousten fandt det rigtigst at lade de 50000 Kr. blive staaende, idet han havde forstaaet Sagen saaledes i Budgetudvalget, at man skulde opføre den Sum og, hvis Lønudvalget blev færdig med sit Arbejde, inden Skatteligningen var afsluttet, da at forhøje Beløbet, hvis det skulde vise sig ikke at slaa til.

Simonsen frafaldt Ønsket om Afstemning.

Ændringsforslaget vedtoges.

Ad Udgiftskonto XXI. Forslag fra Budgetudvalget om, at der optages 7500 Kr., 1. Aars Tilbageførsel af det Beløb paa 75000 Kr, som Kommunen anvender til Ordning af Forholdene ved Domkirkens søndre Side.

Vedtoges.

Ad Indtægtskonto III. Forslag fra Belysningsudvalgets Mindretal, Christensen, om, at Overskudet under Konto III g bliver nedbragt med 20000 Kr., nemlig med Udgiften til Udvidelse af Gasværkets Maskinhus og til Anskaffelse af en Naftalinvadsker. - Anbefalet af

Budgetudvalgets Mindretal: Simonsen og Moustén.

Bortfaldt.

Ad Indtægtskonto VIII. Forslag fra Budgetudvalget om, at det samlede Beløb af de her omhandlede 2 Tilskud forhøjes med 10000 Kr.

Vedtoges.

Ad Indtægtskonto XI. Forslag fra Budgetudvalget om, at Konto XI b. som Følge af de seneste Oplysninger fra Skattekontoret forhøjes med 250000 Kr. og Konto XI c med 25000 Kr.

Simonsen antog, at Posten for uerholdelige Restancer i Aar maatte sættes betydeligt op. Man vidste, at en Mængde Mennesker ved Udplyndring af den jævne Befolkning havde tjent ganske betydelige Beløb.

Formanden paatalte Udtrykket Udplyndring.

Simonsen udtalte, at Indtægterne havde flydt ind i en hidtil ukendt Udstrækning, men at man vidste, at de paagældende Folk i stimevis vilde stikke af fra Byen. Der var Folk som havde tjent $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ - 1 - $1\frac{1}{2}$ ja op til 2 Millioner Kr. En var flyttet, og man vidste, at en 4-5 andre vilde flytte. Det var beklageligt, at de gjorde det, men saaledes var Forholdet, og der var vel ikke andet at gøre end at lade dem ryge og rejse. Før 1913 sagde man, at Rigmændene flyttede fra Byen, fordi Socialdemokraterne misstyrede Kommunen, men uagtet der nu var et konservativt Flertal i Byraadet, rejste de alligevel endda i stigende Grad. Der var da intet andet at gøre end at fordoble det Beløb, der var opført til uerholdelige Restancer, eller at anmode Ligningskommissionen om ikke at sætte disse Folk i Skat, ellers vilde man blive snydt for mindst $\frac{1}{4}$ Million.

Formanden meddelte, at det af Hr. Simonsen omtalte Spørgsmaal var blevet overvejet i Budgetudvalget. Taleren skulde ikke komme ind paa Foranstaltninger, der kunde træffes for ikke at lide Tab, men vilde kun oplyse, at Udvalget havde faaet saadanne Oplysninger, at det mente, at man kunde fastholde det opførte Beløb paa 250000 Kr.

Mikael Johansen fraraadede at forhøje Beløbet. De Bebrejdelser, Hr. Simonsen havde rettet mod de enkelte Skatteydere, burde været rettet mod Rigsdagsmændene, som ikke havde sørget for bedre Skattelove. Skatteyderne havde fuldt ud Ret til at flytte, saa der var for saa vidt intet at bebrejde dem, men det var skammeligt, at Rigsdagen ikke opfyldte det

Retfærdighedskrav, som Byerne gennem lang Tid havde krævet med Hensyn til Skattelovgivningen. Ligningskommissionen vidste nok, hvad den havde at gøre, saa man behøvede ikke at rette nogen Henstilling til den Som saa ofte før maatte Taleren gøre opmærksom paa, at der ikke fandtes noget konservativt Flertal i Byraadet, men der blev det nok, efter den Maade Hr. Simonsen opførte sig paa.

Simonsen havde fremdraget Spørgsmaalet for at faa et fornuftigt Budget. Hr. Mikael Johansen benægtede vel, at der var et konservativt Flertal i Byraadet, men man behøvede blot at lægge Mærke til, hvorledes Mindretallets Forslag var blevet sablet ned i dette Møde, for at erfare, at der virkelig fandtes et konservativt Flertal, enten dets Bestandele saa kaldte sig Folkeparti, Venstre eller Regeringsparti.

Ændringsforslaget vedtoges.

Udgiftskonto II forhøjedes altsaa med 9000 Kr., Udgiftskonto IV med 4500 Kr., Udgiftskonto VII med 1200 Kr., Udgiftskonto XIX med 100 Kr., Udgiftskonto XX med 50000 Kr., Udgiftskonto XXI med 7500 Kr., medens Udgiftskonto VI nedsattes med 7800 Kr. og Udgiftskonto XIII med 100 Kr. - Indtægtskonto VIII forhøjedes med 10000 Kr., Indtægtskonto XI b med 250000 Kr. og Indtægtskonto XI c med 25000 Kr. - Derhos medførte den nu tilendebragte 2. Behandling, at der paa Budgettet vil være at foretage følgende Versurposteringer: Udgiftskonto XVII forhøjes med 95000 Kr., medens Udgiftskonto XXI 2 d nedbringes med 20000 Kr. og XXI 2 e med 75000 Kr.

Ellers vedtoges Budgettet, der blev gennemgaaet Post for Post, i den Skikkelse, hvori det i Udkast forelaa fra Budgetudvalget, og det Beløb, der efter Hovedligningen vil være at ligne paa Formue og Lejlighed, kommer da til at udgøre 1842154 Kr. 44 Øre.

Sluttelig vedtoges det for 1916-17 at fastsætte den i § 2 c i Vedtægt for Ligning af personlig Kommuneskat i Aarhus Købstadkommune ommeldte Procentdel, der vil være at lægge til det Beløb, som skal udskrives efter Formue og Lejlighed, til 5 %.

Uddrag fra byrådsmødet den 7. marts 1916 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 276-1915)

Indstilling fra Budgetudvalget vedrørende Fastsættelsen af den i § 2 c i den kommunale

Skattevedtægt ommeldte Procentdel af Skattepaaligningen, der skal udskrives til Imødegaaelse af Afgang i Skatteaarets Løb.

Formanden udtalte, at der paa Budgettet var opført et Beløb paa 250000 Kr. til Imødegaaelse af Afgang for uerholdelige Skatter, samt at man efter gammel Sædvane havde ansat den i § 2 c i Skattevedtægten ommeldte Procentdel, der vil være at lægge til det Beløb, som skal lignes paa Formue og Lejlighed for at imødegaa Afgang i Henhold til Nedsættelser ifølge Klager, til 5 %. Ved Budgetbehandlingen var det blevet udtalt, at man i Aar vilde være udsat for usædvanlige Tab, fordi der i Skatteligningen vilde blive medtaget store Skattedydere, der inden 1. April vilde fraflytte Byen, hvorved Skattebeløbet vilde blive mindre end beregnet. Man havde ment, at Ligningskommissionen kunde undlade at medtage saadanne store Skattedydere, om hvem man vidste, at de vilde flytte, men denne Fremgangsmaade lod sig ikke vel praktisere, eller var i hvert Fald ret betænkelig, da vedkommende Skattedydere muligvis saa slet ikke flyttede. To af Budgetudvalgets Medlemmer, de Herrer Mousten og Simonsen, havde derfor nu stillet Forslag om at forhøje den i Skattevedtægts § 2 c ommeldte Procentdel til 10 %, men denne Fremgangsmaade kunde ikke kaldes korrekt, da dette Tillæg egentlig var beregnet paa en anden Art Afgang end den, de Herre tænkte paa at imødegaa. Dette kunde man vel komme over, men det væsentlige var, at der næppe var Grund til at forhøje den nævnte Procentdel, og i hvert Fald var det urimeligt at foretage saa stor en Forhøjelse som foreslaaet. Taleren skulde derfor foreslaa, at man lod det forblive ved de engang vedtagne 5 %.

Simonsen bemærkede, at Forslaget om at forhøje den i § 2 c i Skattevedtægten anførte Procentdel fra 5 % til 10 % var en Følge af Forhandlingen i Budgetudvalget forud for Budgettets Forelæggelse for Byraadet. Spørgsmaalet om de store Skattedyders Bortflytning var den Gang blevet drøftet, og man var blevet staaende ved at henstille til Ligningskommissionen ikke at sætte de store Skattedydere i Skat, som man vidste vilde fraflytte Kommunen. Da Ligningskommissionen imidlertid nu havde meddelt, at denne Fremgangsmaade ikke lod sig praktisere, havde Hr. Mousten og Taleren ment det nødvendigt at forhøje den oftnævnte Procentdel, for at man derved kunde imødegaa den meget store Afgang, som man vidste vilde komme, idet man havde Kommunebogholderens bestemte Erklæring for, at de budgetterede 250000 Kr. til Afgang sikkert ikke vilde slaa til. Taleren og hans Partifæller havde kun stemt for Budgettet ud fra den Forudsætning, at Spørgsmaalet om de 5 % stod aabent, og det var da ogsaa tidligere sket, at man havde sat denne Procentdel op til 10 %. Foruden Afgangen som Følge af

Bortflytning vilde der i det kommende Aar ogsaa blive en Del Afgang derved, at indkaldte Soldater kunde gøre Krav paa Fritagelse for at svare Skat i den Tid, de laa ved Sikringsstyrken. Naar dertil kom, at der i Aar vilde blive en meget stor Skatteindtægt, vilde det være særlig forkasteligt paa kunstig Maade at holde Skatteprocenten nede. Der vilde blive en klækkelig Nedgang i Skatteprocenten alligevel, saa der var ingen Grund til at lægge et Budget, man vidste ikke vilde holde. Til Imødegaaelse af Udgiften ved Lønregulativets Revision var der kun opført 50000 Kr., men selv om dette Beløb skulde holde, var der intet Beløb opført til at imødegaa det Tillæg til Lærerne, hvormed der forelaa Andragende. Paa flere andre Omraader vidste man, at Budgettet var meget knebent, det forlød saaledes, at der til Belysningsvæsenet kunde ventes en meget stor Udgift, og skulde det vise sig, at Budgettet ikke vilde holde, vilde det gaa ud over Kassebeholdningen, saaledes at Laanemidlerne ikke vilde være til Raadighed til de paatænkte Arbejder. Fra anden Side vilde man maaske paastaa, at Talerens Parti paa kunstig Maade vilde holde Skatteprocenten oppe, men det var absolut ikke Hensigten, da Socialdemokraterne selvfølgelig var lige saa interesserede i en lav Skatteprocent som den konservative Blok. Derimod mente Socialdemokraterne det ikke forsvarligt at foraarsage en kunstig Nedgang af Skatteprocenten, hvorfor man nu foreslog at sætte den omtalte Procentdel op til 10 %". Det var ret mærkeligt, at det konservative Parti her i Aar indtog et ganske modsat Standpunkt end andre Steder f. Eks. i Odense, hvor man havde lavet Budgettet saaledes, at man havde sikret sig imod store Spring nedad med Skatteprocenten.

Her kæmpede man derimod for paa kunstig Maade at faa Skatteprocenten bragt saa langt ned som muligt. Det var blevet oplyst i Budgetudvalget, at Laanemidlerne vilde være opbrugt med Udgangen af Aaret 1916-17, og for sidste Aar vilde Kommunen have faaet et stort Underskud, hvis Dyrtdsloven ikke var kommet. Der var saaledes al god Grund til at forhøje den i Skattevedtægtens § 2 c ommeldte Procentdel til 10 %, hvorved man vilde blive noget heldigere stillet. Skulde man ikke ønske at gaa slet saa højt, kunde det ogsaa hjælpe noget at gaa op til 7 ½ %, hvorved der dog vilde indvindes en 40-50000 Kr.

Mikael Johansen havde ikke tænkt sig, at man paa ny skulde til at foretage Budgetbehandling. At de Herrer Moustens og Simonsens Forslag var blevet sat paa Dagsordenen, skyldtes antagelig Formandens sædvanlige Liberalitet, da man jo ikke godt kunde forandre det engang paa lovlige Maade vedtagne Budget. Skulde det utrolige imidlertid ske, at man forandrede Budgettet, maatte Taleren forbeholde sig Ret til at indgive

et skriftligt Mindretalsvotuin. Den borgerlige Gruppe troede sikkert, at Budgettet vilde holde, ellers havde den ikke givet det sin Tilslutning. Men naturligvis maatte der administreres fornuftigt. Den borgerlige Gruppe ansaa den høje Skatteprocent for en Ulykke for Byen, navnlig fordi den fremmede Udflytningen, hvorved man ikke blot mistede et stort Skattebeløb, men ogsaa Kunder for Forretningerne og Lejere til Lejligheder. Navnlig for Indtægterne mellem 2000 Kr. og 5000 Kr. vilde det være af stor Betydning, om Skatteprocenten kunde falde et Par Procent. Den var nu oppe paa 10,4 % for disse Skatteydere, men for Indtægterne under 2000 Kr. betydeligt lavere paa Grund af de store Fradrag. En lavere Skatteprocent vilde betyde meget for at formindske Fraflytningen. Kommunebogholderen havde maaske nok udtalt sig som af Hr. Simonsen anført, men selv om Kommunebogholderen var en meget dygtig Mand, hvad Taleren gerne skulde indrømme, saa havde Byraadsmedlemmerne sikkert lige saa god Forstand paa disse Forhold som han. Netop i Aar var der næppe Grund til at tro paa en særlig stor Afgang, fordi Skatteprocenten utvivlsomt vilde falde. Desuden var de virkelig store Skatteydere allerede fraflyttet Byen, saaledes at der kun var Tale om mulig Bortflytning for et Par Stykker, der dog ikke havde haft saa stor Indtægt, at den kunde øve synderlig Indflydelse paa Skatteprocenten. Taleren havde nok set, at man i Odense havde henlagt et Beløb, men det var sket før Budgetbehandlingen. Iøvrigt var Skatteprocenten i Odense kun omved 7 % og blev antagelig for det kommende Aar kun 5 % eller 6 %. Forholdet i Odense var altsaa ganske anderledes end her, hvor man havde en høj Skatteprocent. Endelig kunde det med god Grund siges, at Nutiden bar saa mange Byrder, at der ingen Anledning var til ad kunstig Vej at læsse mere over paa den. Det skulde erkendes, at der i Budgetudvalget var blevet talt om at forhøje den i Skattevedtægtens § 2 c ommeldte Procentdel udover det sædvanlige, men en saadan Forhøjelse havde man fra Talerens Partis Side bestemt modsat sig. Taleren maatte derfor anbefale, at man blev staaende ved de engang vedtagne 5 %. Det var ethvert Byraadsmedlems Pligt at faa Skatteprocenten saa lav som mulig, naar det kunde ske paa naturlig Maade, hvad absolut vilde være Tilfældet, hvis den faldt i Aar.

Formanden bemærkede, at der ingen Forandring skete i Budgettet ved at forandre den omtalte Procentdel, idet denne var ansat til 5 % ved særlig Vedtagelse udenfor Budgetbehandlingen. Taleren havde derfor anset det for sin Pligt at lade de Herrer Moustens og Simonsens Forslag komme til Behandling i Byraadet. Iøvrigt kunde Ændringer i Budgettet altid finde Sted. Taleren kunde ganske give Hr. Mikael Johansen Ret i, at det

vilde være uheldigt atter at behandle Budgettet, og de fleste af de af Hr. Simonsen anførte Grunde var allerede blevet drøftede ved Budgetbehandlingen.

Mousten hævdede, at det i Udvalget ved Budgetbehandlingen havde været en Forudsætning paa et senere Tidspunkt at forhøje den i Skattevedtægten omtalte Procentdel til at imødegaa den ekstraordinære Afgang ved Fraflytning. Til Udgiften som Følge af Lønregulativets Revision var der blevet opført 50000 Kr., men man vidste ikke, hvor stor den virkelig Udgift vilde blive. Skulde Politiet lønnes som i andre tilsvarende Byer, vilde der alene paa dette Omraade medgaa det halve af det opførte Beløb. Desuden taltes der om, at der til Lærerne vilde medgaa 40000 Kr., men hertil var der slet intet opført paa Budgettet. Da man nu vidste, at mange store Skatteydere vilde flytte, var der saaledes god Grund til at forhøje den til Imødegaaelse af Afgang beregnede Procentdel.

Møller troede, at de i Anledning af Lønregulativets Revision opførte 50000 Kr. nok paa det nærmeste skulde slaa til. Lønudvalget havde sendt Forslaget angaaende Løntillæg til Lærerne tilbage til Skoleudvalget med Bemærkning om, at det ikke kunde gaa med til at ofre saa stort et Beløb, som Forslaget gik ud paa. Efter hvad man nu vidste, vilde der paa dette Omraade ikke blive Tale om 40000 Kr., men kun om 26000 Kr., og muligvis blev man helt fri for at give Lærerne Dyrtidstillæg, hvis de fik fra Staten. Taleren troede ikke, at der, saaledes som Hr. Simonsen havde antydnet, kunde ventes en større Udskrivning til Belysningsvæsenet. Skulde det imidlertid knibe med at faa Belysningsvæsenets Budget til at holde, kunde der nok lægges lidt paa Kokesprisen. Det eneste og endda meget spinkle Grundlag for de Herrer Moustens og Simonsens Forslag var, at enkelte store Skatteydere maaske fraflyttede Byen. Nogen stor Fare i saa Henseende var dog næppe til Stede, og antagelig havde Ligningskommissionen ikke taget saadanne med under Ligningen, om hvem man vidste, at de vilde flytte. Det var rigtig, at der var blevet bygget en Del Villaer i Vejlbjby, men det var alle smaa Sommervillaer. I Virkeligheden kunde der med den lavere Skatteprocent, som man forhaabentlig vilde faa, lige saa godt regnes med Tilflytning som med Fraflytning. Dersom Forslaget om at forhøje de 5 % til 10 % var stillet af taktiske Grunde, var denne Taktik ikke synderlig klog, for selv om Hr. Simonsen gav det Udseende af, at den Side af Byraadet, Hr. Simonsen tilhørte, gerne saa Skatteprocenten gaa ned, saa viste Hr. Simonsens og Hr. Moustens Forslag det modsatte. Sluttelig anbefalede Taleren at forkaste Forslaget.

Simonsen gjorde gældende, at der slet ikke var Tale om at ændre Budgettet. Hr. Mikael

Johansen havde talt om den mægtige Betydning, som en lav Skatteprocent havde for at hindre Fraflytning, men det virkelige var, at Skatteprocenten slet intet havde med Fraflytningen at gøre.

Da Skatteprocenten var nede paa 4-5 %, var det, at Fraflytningen begyndte. Selv om Skatteprocenten gik et Par Procent ned, kunde man under de nugældende Skattelove slét ikke konkurrere med en By som Vejlbj, hvor Skatteprocenten knapt var 2 %, og hvor man endda, efter hvad der blev sagt, kun satte Skatteyderne i Skat af det halve af deres Indtægt. Efter al Sandsynlighed vilde Skatteprocenten her i Byen gaa et Par Procent ned, og en Forhøjelse fra 5 % til 10 % af den i Skatte ved tægten s § 2 c ommeldte Procentdel vilde kun betyde, at Skatteprocenten vilde gaa $\frac{1}{2}$ % mindre ned, end den ellers vilde. Dersom man nøjedes med at forhøje de omtalte 5% til $7\frac{1}{2}$ %, vil der endda kun blive Tale om $\frac{1}{4}$ %. Hr. Møller kunde spare sig at bruge Nedgangen i Skatteprocenten i Agitationens Tjeneste, for enhver kunde se, at Administrationen ikke havde været saa særlig god, og at Nedgangen i Aar skyldtes en ren Tilfældighed. Det kunde siges med stor Sikkerhed, at Budgettet ikke vilde holde, og det var ikke Hr. Mousten og Taleren, men Hr. Møller, der havde brudt sit Ord, idet Hr. Møller ingen Indvendinger gjorde i Budgetudvalget mod den af Taleren omtalte Forudsætning om, at man senere skulde tage Bestemmelse om en Forhøjelse af den i § 2 c nævnte Procentdel. Taleren havde ikke sagt noget om, at Belysningsvæsenets Budget ikke vilde holde, selvfølgelig vilde det det, ellers kunde Skruen jo faa endnu en Omgang med Hensyn til Gas- og Elektricitetspriserne. Det, Taleren havde tænkt paa, var, hvorledes Hr. Møller vilde opfylde Udvalgets Forpligtelse til at levere Elektricitet til Aarhus-Randers-Kaløvigegnens Elektricitetsselskab. Skulde man ikke faa den Dieselmotor, man havde bestilt, hvad der efter sigende var Mulighed for, maatte der jo anskaffes anden Drivkraft, og saa vilde der naturligvis i det Øjemed lægges Beslag paa Laanemidlerne.

Formanden kunde ikke se, at den omtalte Forudsætning, at man senere skulde vende tilbage til Sagen om Fastsættelse af Tillægsprocenten, og at man skulde henstille til Ligningskommissionen at gaa forsigtigt frera, var bristet. Man vidste jo intet om, hvorledes Ligningskommissionen var gaaet frem, kun at en af de "farligste" Skatteydere vilde blive forbigaaet. Dermed syntes Faren for uventet stor Afgang undgaaet.

Møller vilde bede Hr. Simonsen sige, paa hvilket Punkt Taleren havde brudt sit Ord, idet Taleren ikke havde lovet at gaa med til at forhøje de 5 % hverken til 10 % eller $7\frac{1}{2}$ %. Den

meget store Forpligtelse, som Hr. Simonsen talte om for Belysningsvæsenet, var nu ikke saa meget stor, og med en forholdsvis lille Udgift kunde man tage 400 H. K., som man havde, i Brug til at opfylde Forpligtelsen med. Denne Ordning vilde man naturligvis gerne være fri for, hvorfor man var kommet med Forslaget om at købe en ny Dieselmotor.

Forslaget forkastedes med 11 Stemmer mod 9.

